

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 61EV.
TELEFON 53-22 DO 53-23
ROKOPISI SE NE VRACAJO
IZBAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

NSERAINI: OUDELEK LJUBLJANA
TELEFON 33-94
POSTNI CEKOVNI RACUN LJUBLJANA STEV. 4-90601-1
OGLASI PO CENIKU
MESECNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Prilpave Ljudske fronte za volitve v Ljudsko skupščino FLRJ

Na sestanku izvršnega odbora Ljudske fronte Jugoslavije, ki je bil dne 23. januarja v Beogradu, se je po referatu tov. Moše Pijada razvila razprava o nastopu Ljudske fronte na bližnjih volitvah v Zvezno ljudsko skupščino. V razpravi so sodelovali predstavniki vseh skupin, združenih v Ljudski fronti, ter se izjavili za enoten nastop pri volitvah.

Delo dveh vzglednih organizacij -- boljše življenje prebivalcev dveh vasi

Srpenico — eno izmed najmanjših vasi na Tolminskem — že marsikje poznajo po njenih uspehih. Ti uspehi so nedvomno odraz dobrega dela frontne organizacije, ki svojih članov doslej ni vzgajala slabo.

V preteklem letu si je Fronta Srpenice postavila obsežen, toda vseskozi realen plan, ki ga je izpolnila in tudi preselila. Izpolnila in preselila ga je predvsem zato, ker ji je uspelo pritegniti k delu večino frontovcev in zato, ker je dobro skrbela za dvig njihove politične zavesti, da si sami ustvarjajo boljše in srečnejše življenje.

Težiče vse njihove gospodarske delavnosti je bilo v skrbi za razvoj živinoreje, ki je v njihovi vasi osnovna gospodarska panoga. Največ so delali pri gradnji planinskih staj na planini Božici pod Stolom. Dogradili so hlev za 100 glav goveje živine, popravili so 200 m poti, položili 80 m cevi do napajališča ter popravili prevozno pot v dolžini 6 km iz vasi Zage do planine. V mlekarški obrat na planini so vzdali dva kotla. Največji njihov uspeh, ki ga v načrtu niti niso predvideli, pač pa je celotno politično in gospodarsko delo Fronte k njemu pripomoglo. Je gotovo ta, da so ustanovili prvokmečko obdelovalna združenja na Tolminskem. Pravtako je zasluža Fronta, da so odprli krajevno gostilno in očistili mlad smrekov gozd. Opravili so dokaj pro-

Kako so frontovci v Idriškem?

Tako laiski uspehi, kakor letošnji frontni plan v Idriškem prav nič ne zaostaja za srpeniškim. Enega največjih gospodarskih uspehov v okraju so dosegli z dograditvijo planinskih staj za 114 glav goveje živine na Planini pod Matajurjem, mlekarškega obrata in en kilometr avtomobilske ceste do Planine. Pomagali so združni ekonomiji, popravili kakih 10 km gozdnih poti, v frontnih brigadah pa je delalo kar 42 članov. Dokaj uspešno, četudi ne tako kot Srpeničani so se v vsem svojem delom trudili do korenin spremeniti smoter in način svojega življenja ter dela. Lepo je napredovala njihova splošna kmetijska zadruga.

Med drugim so tudi tu priredili več gospodarskih in političnih predavanj, ustanovili so frontni koteček, imajo knjižnico z 250 knjigami in so prav tako kot v Srpenici ustanovili agilno kulturno društvo. To so najvažnejši uspehi njihove organizacije v preteklem letu; ugotovili pa so, kakor pravijo sami, da so premo skrbeli za načrtno politično vzgojo članstva in so zato zaostajali v nekaterih stvareh. Za letošnje leto je Fronta Idriška pripravila obsežen program za svoje delo. Vaški odbor OF se bo še tesneje povezal z ljudskim odborom, da mu bo Fronta še bolj pomagala pri reševanju vseh nalog. Tako bo njihova glavna skrb pomoč živinorejski zadrugi, ki o j bodo ustanovili pomađi. Zanj se je prijaviło že 10 družin. Fronta bo z dobrim političnim delom pridobila v zadrugo še ostalih 35 družin. Vst skupaj bodo dali na različnih delih 20.000 prostovoljnih delovnih ur. Do pomadi bodo pripravili ves potreben material, nato pa pričeli z gradnjo zadruga doma, ki ga bodo še v tem letu pokrili. Popravili bodo 12 km ceste, čistili in skropili sadno drevje, redno pregledovali krompirišča ter s tem odstranili nevarnost koloradskega brošča, ki se je lani pojavil tudi pri

stovoljnih ur v pomoč zadrugi, popravili 2 napajališči, zgradili nov kanal in opravili še precej manjših del. Iz njihove vasi je bilo 12 mladincev dva meseca v Trnovskem gozdu, del na avtocesti so se udeležili 3, 5 pa so jih poslali v razne tečaje.

To so uspehi, s katerimi se Fronta na Srpenici lahko kosa z najboljšimi v okraju, in so taki, da jih niti sami niso pričakovali. Tudi letošnji načrt je dokaj obsežen, vendar pa bo gotovo uresničen, saj bodo na množičnih sestankih sproti pregledovali opravljeno delo.

Tako bodo v tem letu dokončno zgradili staj na planini, kjer bo prostora za 150 glav goveje živine. Te bodo najlepše in najboljše v okraju in srpeniški frontovci bodo lahko ponosni nanje. Spomadi jih bodo slovesno izročili svojemu namenu. Se v obdelovalni zadrugi bodo vsi skupaj pomagali graditi hlev za 50 glav goveje živine, pomagali ji bodo ob velikih delih, uredili združno krojačnico, popravili vaške ceste; mladina pa bo poleg ostalega pripravila tudi igrišče za nogomet in odbojko itd. Vse njihovo politično in izobraževalno delo ter studij frontovcev bo pomagal k temu, da se bo preostalih 15 gospodarstev vključilo v zadrugo v tem letu. Tudi za to so v načrtu podrobno predvideli, kako bo potekalo to delo Fronte in poleg tega določili tudi, da bodo imeli 8 množičnih sestankov, da bodo pripravili strokovna predavanja in 4 kulturne prireditve, kam bodo šli na izlete itd. Njihov načrt govori o tem, kako bodo vsklajevali delo vseh množičnih organizacij, utrdili in razširili svojo organizacijo, ki brez tega ne bo mogla uspešno izvesti obširnega letnega plana.

njih. Pomagali bodo pri obnovi daljnovevoda, preuredili javno razsvetljavo in popravili kanalizacijo vasi. Pomagali bodo ljudskemu odboru tudi pri ustanavljanju čevljarke delavnice. Predvideli so še to, da jim bo z ustanovitvijo živinorejske zadruge preostalo nekaj delovnih moči — približno 10 članov se bo tako lahko vključilo v industrijo. Vse ostalo delo Fronte mora pomagati k temu, da bodo frontovci zavestno izpolnjevali te obveznosti. Poleg ostalega bodo zato povečali število obiskovalcev izobraževalnega tečaja, napravili izleta v Brda in Ljubljano, v domači vasi bodo priredili šest kulturnih prireditev, izven nje pa 12. Svojo organizacijo bodo razširili in skrbeli za enotno delo vseh množičnih organizacij. Tudi Ljudska inspekcija bo za svoje delo pripravila načrt in redno opravljala preglede. Da bodo njihovi uspehi čim večji, bodo med seboj tudi tekmovali.

Ameriški veleposlanik je izročil poverilnico

Beograd, 25. jan. Danes popoldne je izročil novi izredni in pooblašteni veleposlanik Združenih ameriških držav George V. Allan poverilnico predsedniku Prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivanu Ribarju. Ob izročitvi poverilnico so bili navzoči Josip Rus, podpredsednik Prezidija, ki je nadomestoval sekretarja Prezidija, Vladimir Popović, pomočnik zunanjega ministra in dr. Sloven Smolnaka, pooblašteni minister — načelnik protokola zunanjega ministrstva. V spremstvu g. Allana so bili gg. Robert Rims, svetnik veleposlanstva, kapitan bojne ladje James Hall, polkovnik James Anderson, podpolkovnik Edvard Kraus, William Fauler, prvi tajnik veleposlanstva in drugi diplomatski uslužbenci veleposlanstva.

Na seji izvršnega odbora Ljudske fronte Jugoslavije je bila sprejeta

RESOLUCIJA o tekočih nalogah Ljudske fronte Jugoslavije

V 1949. letu je dosegla Ljudska fronta velikanske uspehe pri nadaljnji krepitvi moralopolitične enotnosti naših narodov, pri politični vzgoji ljudskih množic in pri njihovi široki aktivizaciji v borbi za socializem. Zelo obsežna in raznovrstna gospodarska dejavnost Ljudske fronte je bila činiteelj, brez katerega ne bi mogli biti izpolnjeni vsakoletni sklepi petletke.

Doseženi so bili velikanski uspehi pri organizacijski graditvi Ljudske fronte. Vodilni organi in aparat Ljudske fronte so se organizacijsko uredili in utrdili. Ustvarjeni so pogoji za popolno aktivizacijo temeljnih organizacij Ljudske fronte.

Toda pri delu LF so še resne pomanjkljivosti, katerih odstranitev bo omogočila še večje uspehe LF v borbi za socializem.

Posamezne organizacije LF pozabljajo, da je dviganje politične zavesti ljudskih množic glavna naloga LF, zaradi česar se v teh organizacijah dogaja, da nadomeščajo metodo preprečevanja z raznimi upravno birokratičnimi ukrepi.

Politično delo Ljudske fronte še vedno ni sistematično, ni dovolj konkretno in je šablonsko, zaradi česar organizacije LF ne morejo vedno dnevno spremljati in pravočasno pojasnjevati ljudskim množicam važnih dogodkov in tekočih nalog.

Pomanjkljivosti v političnem delu LF so povezane z njenimi organizacijskimi pomanjkljivostmi.

V mnogih temeljnih organizacijah še nimajo stalnega vsestranskega in samoiniciativnega dela.

Kadri v organizacijah LF niso ustaljeni, pogosto jih nepravilno izkoriščajo in ne vzgajajo jih sistematično.

V mnogih krajih še ni ustvarjeno redno in vsestransko sodelovanje vseh množičnih organizacij pri skupnih nalogah.

Organizacijske in druge pomanjkljivosti se odpravljajo preveč počasi, posebno v okrajnih, krajevnih in temeljnih organizacijah LF.

Izhajajoč iz navedenega, postavljamo tele naloge:

I. Celotno delo LF je treba še naprej usmerjati k čim bolj doslednemu in popolnemu uresničenju politične linije Komunistične partije.

Bolj načrtno in sistematično je treba razvijati najraznovrstnejše oblike političnega in drugega dela LF z namenom, da se omogoči najpopolnejša pobuda ljudskih množic in stalno dviganje njihove politične zavesti; na tej podlagi je treba doseči vedno širšo mobilizacijo množic pri socialistični graditvi države.

Stalno je treba zboljševati metodo dela organizacij LF, ki mora temeljiti na prepričevanju, na širokem razumevanju teženj, zahtev in potreb množic. Odločno se je treba boriti proti vnašanju administrativno-birokratičnih ukrepov v delo odborov LF.

Idejno in politično delo v LF je treba bolj energično sproščati vsake šablone in dogmatizma ter ga razvijati na temelju konkretnih idejnih problemov, ki rastejo iz borbe naše države in iz mednarodnega položaja. Rezultate ideološke borbe KPJ je treba česče uporabljati.

Ne da bi pozabljali na glavne politične probleme, je treba dnevno pojasnjevati ljudskim množicam vse družbene pojave in vse »drobne« ni krajevne naloge.

Zato je treba bolj odločno kot do sedaj razvijati široko iniciativo pri političnem delu temeljnih organizacij LF, da bodo njihovi kadri sami našli način političnega dela in prepričevanja množic.

Odkrivanje pravih smotrov obrekovalcev naše države in KPJ je sestavni del borbe za socializem in socialistično demokracijo. Zato je treba ljudskim množicam sistematično odkrivati, kaj se skriva za neresničnimi in obrekovanji in kaj je do njih privedlo. Na široki podlagi, z raznimi načini ideološkega in političnega dela je treba konkretno pojasnjevati prave namene »kritikov« iz CK VKP(b) in prave smotre današnje borbe KPJ za enakopravne odnose med socialističnimi državami, za socialistično demokracijo.

Prav tako se je treba sistematično boriti proti idejnemu političnemu vplivu reakcije, posebno pa proti političnim poskusom reakcionarnih elementov. Voditi enotno borbo proti hegemonističnim tendencam iz ZSSR in proti reakcionarnim poskusom kapitalističnih elementov — je ena glavnih nalog LF.

Poleg splošne politične in ideološke aktivnosti je treba uvesti posebno politično aktivnost v zvezi z volitvami v Ljudsko skupščino FLRJ. V okviru splošne vseljudske borbe za plan je treba voditi borbo za izvoz, za zagotovitev uvoza, za nadaljnjo graditev ter borbo za stalno delovno silo in mobiliziranje frontnih množic pri krajevnih gospodarskih nalogah.

V volivnih pripravah mora priti do polnega izraza politična moč LF. Pomen volitev je treba pojasnjevati in najširšo volivno agitacijo razvijati na temelju uspehov KPJ, vlade in LF pri socialistični graditvi, pri krepitvi in poglobljanju naše socialistične demokracije in pri utrjevanju neodvisnosti naše države. Volivno kampanjo je treba izkoristiti za čim širšo politično aktivizacijo množic in za organizacijsko utrjevanje Ljudske fronte.

Potrebna je največja aktivizacija množic iz izpolnitve plana izvoza, da bo mogoče uvoziti potrebne naprave za izpolnjevanje petletnega plana.

Mobilizirati je treba ljudske množice za tiste gospodarske naloge, ki so neposredno povezane s koristimi množic kakega kraja ali mesta. Pri tem se je treba strogo držati načela prostovoljnosti.

LF se mora najodločneje boriti za vključitev novih delavcev v gospodarstvo in za ustaleitev delovne sile. Vsestransko je treba pojasnjevati ukrepe naše vlade za ustaleitev delovne sile. Aktivizirati je treba fronte množice proti vsem tistim, ki begajo z dela na delo in s tem povzročajo velikansko škodo našemu gospodarstvu.

Z raznimi oblikami agitacijskega dela, posebno pa s praktično agitacijo, je treba vztrajno pojasnjevati ljudskim množicam, kakšne uspehe dosegamo v borbi za izpolnitev petletnega plana, zakaj so v tej borbi potrebni taki napor in kakšen je njihov namen. Frontni tisk mora bolje kot do sedaj spremljati delo organizacij Ljudske fronte, prenašati pozitivne skuse in opozarjati na pomanjkljivosti pri delu,

II.

Povečati je treba borbo LF za nadaljnjo krepitev ljudske oblasti in poglobljanje njene demokratičnosti. Vedno bolj je treba pritegovati ljudske množice k upravljanju in k vsestranskemu množičnemu nadzorstvu nad organi ljudske oblasti. Široko je treba razvijati delavnost ljudske inspekcije. Njeno delo se ne sme omejit izključno na gospodarska vprašanja, temveč mora širše in globlje zajeti vprašanja uprave izvajanja zakonskih in drugih ukrepov, spoštovanje državljanjskih pravic, spoštovanje zakonitosti itd.

III.

Pri delu LF za krepitev socialističnega gospodarstva je treba imeti v prvi vrsti pred očmi potrebe državnega plana v delovni sili in materialu, poleg tega pa izkoristiti druge možnosti za razvijanje najširše gospodarske delavnosti o. g. organizacij LF.

Na tem področju postavljamo tele glavne naloge:

1. Pojasnjevati množicam pomen vseh del in akcij, pri katerih sodelujejo, posebej jih seznanjati z investicijskimi plani okrajev in mest.

2. Širše in bolj je treba organizirati pripravlanje surovin za težko, kemično in lahko industrijo (odpadki in podobno), posebno pa se je treba boriti za izpolnjevanje planov proizvodnje in kontrahiranja industrijskih rastlin.

3. Krajevno delavnost LF je treba bolj usmerjati k dvigavanju življenjske ravni množic, h graditvi kulturnejšega življenja.

4. Pomagati je treba pri popraviljanju in graditvi šol in objektov za izvenšolsko vzgojo.

5. Racionalneje je treba izkoristiti prostovoljno delovno silo ter pri tem upoštevati zmožnosti in sposobnosti vsakega posameznika.

6. Na delovnih krajih temeljnih organizacij LF je treba organizirati strokovno usposabljanje čim večjega števila članov OF.

7. Poiškati in čim bolj izkoristiti krajevne vire surovin.

8. V vseh temeljnih organizacijah LF sestaviti in utrjevati krajevne delovne enote.

9. Za pogozdovanje goličav je treba širše izkoristiti delovno silo, ki ni zajeta z državnim planom.

10. Pri izdelavi in sprejetju frontnih planov dela je treba zagotoviti najširše sodelovanje množic. Delo je treba usmeriti k rednemu nadziranju izpolnjevanja planskih nalog po samih članih LF.

11. Nadalje razvijati delo LF pri raznih nalogah zdravstvene službe in službe socialnega skrbstva. — Pojasnjevati množicam pomen teh nalog za njihovo boljše in kulturnejše življenje.

12. Zboljšati organizacijo tekmovanja v LF.

IV.

Pri delu LF za socialistično preobrazbo vasi in napredek kmetijstva postavljamo te-le naloge:

1. Pomagati kmetičkim delovnim združenjem pri njihovi organizacijski utrditvi, izpolnjevanju gospodarskih planov, doslednem izvajanju zadrugašnih pravil, dvigavanju setvenega donosa, povečanju fonda živine, izpolnjevanju dobav državi, kapitalni graditvi in drugih nalogah.

2. Potrebno je, da se začne odločna borba tudi za utrjevanje kmetičkih združenj splošnega tipa ne samo pri nakupu in prodaji, temveč tudi pri splošni kmetičski delavnosti.

3. Delati za ustanavljanje novih kmetičkih delovnih združenj, kjer so to ugodni gospodarski in drugi pogoji, posebno v žitorodnih krajih. Pri tem delu se je treba strogo držati načela prostovoljnosti.

4. Organizirati tekmovanje med kmetičkimi delovnimi združenji na raznih področjih njihovih dela.

5. Angazirati se je treba za izpolnjevanje planov setve in drugih podobnih kampanj. Posaditi ogrožene površine (zemljo invalidov, borcev JA, opuščeno zemljo in podobno).

6. Organizirati izvajanje krajevnih melioracij.

7. Organizirati množično borbo proti raznim rastlinskim škodljivcem.

V.

Za nadaljnjo organizacijsko utrditev LF je treba rešiti te-le glavne naloge:

1. Usposobiti temeljne organizacije za sistematično in samoiniciativno delavnost.

2. Izvoliti nove odbore, če so sedanji neaktivni ali če so v njih sovražni elementi.

3. Pravilno rešiti kadrovska vprašanja v temeljnih organizacijah, okrajnih in mestnih odborih v tem smislu, da bodo sekretarji odborov vdani borci za graditev socializma, da bodo aktivni in ne preveč zaposleni, tisti borci, ki niso redno preveč zaposleni kot voditelji uprav delovnih združenj ali krajevnih ljudskih odborov.

4. Odbor temeljne organizacije mora biti pobudnik za stalno aktivnost temeljne organizacije, okrajni in drugi odbori pa morajo vse svoje napore usmeriti k podpiranju odborov temeljne organizacije in same temeljne organizacije.

5. Uvesti stalne sestanke voditeljev množičnih organizacij v vasi, da se doseže koordinacija dela teh organizacij in aktivizacija vse organizacije za izvedbo skupnih nalog.

6. Ustanoviti skupine v osnovnih organizacijah in nanje prenesti pogoste sestanke in reševanje tekočih nalog.

7. Reorganizirati aktivne temeljne organizacij v skladu s konkretnimi potrebami temeljnih organizacij, delo komisij okrajnih in mestnih odborov pa usmeriti k pomoči celotni temeljni organizaciji, posebno pa aktivno.

8. Preverjati stanje temeljnih organizacij LF in izpolnjevanje nalog, dajati pouk odborom temeljnih organizacij.

9. Na sestankih odborov LF redno razpravljati o organizacijskem stanju temeljnih organizacij Ljudske fronte.

10. Vplivati predvsem na odbore ljudske oblasti in na množične organizacije, da začno izvajati naloge bolj pravočasno, bolj organizirano in bolj sistematično kot doslej, kar je nujno, da se bodo vse družbene organizacije osvobodile dela vna hitro, tako imenovane kampanjskega dela.

V razpravo o glavnih poročilih izvršnega odbora Ljudske fronte sta posegla tudi tov. Edvard Kardelj in tov. B. Kidrič

Na seji izvršnega odbora Ljudske fronte Jugoslavije so sodelovali v razpravi o večer objavljenih poročilih tovariši Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Rodoljub Colakovič, Miha Marinko, Svetozar Vukmanovič, Vlada Zečević, Rato Dugonjič, Djuro Pucar in drugi.

Tovariš Edvard Kardelj je v svojem govoru poudarjal, da je za izpolnitev letošnjega zunanje-trgovinskega plana potrebna največja politična mobilizacija, pri kateri ima važne naloge Ljudska fronta. Frontne organizacije morajo našim delovnim ljudem razložiti, zakaj je potreben tolik napor v zunanji trgovini. Se bolj aktivno moramo aktivizirati Ljudsko fronto, da bo ljudskim množicam pojasnjevala vprašanja zunanje trgovine in vsega zunanje-političnega položaja. Sicer že delamo tako in ljudstvo se za vsa ta vprašanja zelo zanima, toda storilo se je v tem pogledu še premalo in izvršni odbor in sekretariat Ljudske fronte bi morala v tej smeri delati še bolj aktivno kot doslej.

Kot drugo zelo važno nalogo Ljudske fronte je naglasil pomoč kmečkemu združništvu. Doseženi uspehi nas ne smejo usvajati, kajti mi imamo šele petino našega kmetijstva v socialističnem sektorju. Ljudska fronta se mora še naprej boriti za utrjevanje združništva ter za politično in organizacijsko utrditev okrajnih združnih zvez. Organizacije Ljudske fronte bi morale tudi, kolikor je mogoče, podpreti dovršitev še nedograjenih združnih domov. Frontne brigade nam bodo še naprej mnogo koristile predvsem pri krajevnih akcijah, odpraviti je pa treba lani ugotovljene napake. Svoj govor je zaključil s poudarkom, da mora Ljudska fronta še bolj kot doslej skrbeti za popolno aktivizacijo svojih temeljnih organizacij.

Tudi tov. Boris Kidrič se je v svojem govoru dotaknil izvosa in uvoza. Frontne organizacije morajo množicam z nazorno agitacijo in s številkami razložiti, zakaj izvažamo, kaj nam je treba uvažati, zakaj moramo prenašati nekatere težave, koliko časa lahko take težave trajajo, in kako se jih bomo rešili. Takemu razlaganju doslej nismo posvečali dovolj pozornosti in je bilo zato organom za planiranje naročeno, naj dajo organizacijam Ljudske fronte vse podatke, ki jih lahko uporabijo za nazorno agitacijo.

Zelo važna borba Ljudske fronte je borba proti fluktuaciji delovne sile. V tej borbi je treba uporabiti vse ukrepe po zadnji odredbi zvezne vlade. Tako je treba vzeti kaznike ne samo tistim, ki imajo dovolj lasne zemlje, temveč tudi tistim, ki prehalajo iz podjetja v podjetje in se izogibajo stalni pogodbeni zaposlitvi. Plane za ustaleitev delovne sile pa je treba še popraviti in dati možnosti za reklamacije.

Govoril je tudi o uporabi frontnih brigad ter naglasil, da se moramo pri tem ravnati po sklepih plenuma CK KPJ. V gospodarstvu je treba frontovske brigade uporabljati, dokler ne uredimo vprašanja delovne sile z drugimi ukrepi, ker bi sicer ogrozili izpolnitev plana v gospodarstvu. To pa ne pomeni zmanjšanja prizadevanja in borbe za stalno delovno silo.

Predstavniki delovnega kolektiva hidroelektrarne Jablanice pri maršalu Titu

Predsednik zvezne vlade maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je sprejel v torek v navzočnosti ministra za elektrogosudarstvo vlade FLRJ inž. Nikole Petroviča in gradbenega ministra vlade LR Bosne in Hercegovine Rade Jaksica predstavnike delovnega kolektiva gradbišča in projektantov hidroelektrarne Jablanice: direktorja gradbišča inž. Danila Protiča, glavnega inženirja gradbišča inž. Branka Kučana, sekretarja partijskega komiteja Dušana Spasojeviča, predsednika sindikalnega odbora Peca Hamdžija, poslovodja Mija Simunca, glavnega direktorja projektivne organizacije za hidroelektrarne v ministru za elektrogosudarstvo inž. Jaroslava Černija in glavnega inženirja projekta hidroelektrarne Jablanice inž. Raula Sabljaka.

Maršal Tito se je dlje časa razgovarjal s člani delegacije, ki so ga seznanili z dosedanjim potekom dela. Maršal Tito je obljubil vsestransko pomoč zvezne vlade in želel vsemu delovnemu kolektivu gradbišča najboljši uspeh pri delu.

Maršal Tito je sprejel člane zadruge »Crvena zvezda«

Beograd, 25. jan. V torek popoldne je maršal Tito sprejel zastopnike kmečke obdelovalne zadruge »Crvena zvezda« iz Zmajevca v novosadskem okraju, ki so mu prinesli v dar maketo zadrugaške gospodarskega dvorišča, ki ga grade, in pozdrave članov zadruge.

Vojne žrtve popisujemo zase in za ves svet

Velika akcija Zveze borcev — popisovanje vojnih žrtv se že izvaja po vsej državi. Priprave popisovanja so končane in na delu so že popisovalne komisije in ekipe, da bi za spominske knjige zbrale čim več podatkov o žrtvah, ki so jih dali naši narodi v drugi svetovni vojni ne samo za svoje osvoboditev, temveč tudi kot svoj delež v skupni borbi proti fašističnim napadalcem.

Pri vojnem deležu pa ni važno samo število vojnih žrtv, marveč so zelo važne tudi okoliščine, v katerih so te žrtve izgubile svoja življenja. Fašistična zarota proti mirujočemu svetu je imela različne načine in Jugoslavija je bila gotovo med tistimi državami, ki so bile deležne najhujšega. Vsa država je bila veliko boljše.

In na tem bojišču so se naši zavredni ljudje borili z vsemi silami proti velikanski sovražni premoči. Uvod naše borbe za življenje in smrt je bil že 27. marca 1941 na beograjskih ulicah, kjer je do takrat vsemočni rabej Evrope, Hitler, naletel na prvi odpor ter doživel svojo prvo izgubljeno bitko. Zato so treščili na naše središče 6. aprila vagoni smrti, ki so bili sprva drugim namenjeni. Od tega dne naprej so po vsej državi uporniki in borci, če ni bilo mogoče drugače, s svojimi trupli kvarili nemško tehniko, ki ni bila fabricirana samo v Nemčiji in Avstriji, temveč tudi v Češkoslovaški, Madžarski, Romuniji in Bolgariji, kjer so v letih, ko je pri nas tekla naša in sovražnikova kri, samo premišljevali, kdaj in kako bi se uprili.

Pozrtvovanje Jugoslovanov je bilo nekaj priznana in visoko cenjeno. V začetku februarja 1942 so želeli v Moskvi, naj bi naš vrhovni partizanski štab vse narode zasedenih evropskih držav opozoril na zgled in vzore jugoslovskega upora. Od začetka informirane gojne tega priznanja ni več. Naša osvobodilna borba in vsa naša ljudska revolucija se omalovažuje in obrekuje. Laži in obrekovanja sicer ne morejo zatemniti svetle resnice in preklicati vsega tega, kar so tudi pobudniki gonje nekaj sami priznali in hvallili, potrebno pa je vendarle, da mi to resnico pred vsem svetom podpremo tudi z dokumenti in drugimi dokazi.

Take dokaze zbraja zdaj popisovanje vojnih žrtv. Točni podatki o naših vojnih žrtvah nam bodo pomagali tudi izpolnjevati dolžnosti, ki jih imamo do otrok in sorodnikov teh žrtv. Iz gradiva, ki bo pridobljeno s popisovanjem, bo naša ljudska oblast došla najboljše oporo za socialne akcije.

V Sloveniji so popisovalne komisije in ekipe začele zbirati podatke 25. tega meseca. Priprave popisovanja so bile o pravem času končane, čeprav so se nekoliko zavlekle v okrajih Trbovlje, Mozirje in Kočevje. Republiške, oblastne in okrajne komisije so imele mnogo dela z organiziranjem ekp, ki bodo popisovale na terenu. Vsaka ekipa ima čim manjši delokrog, da bo mogla zbrati točne podatke. Vsaka ekipa in vsi popisovalci so se za svoje delo temeljito pripravili v seminarjih, ki so jih priredile okrajne in oblastne komisije.

Naše ljudstvo se v polni meri zaveda pomena popisovanja. Med člani Zveze borcev, v množičnih organizacijah in med prebivalci vseh krajev je veliko zanimanje za popisovanje. Veliko vneto kažejo vsi odbori Zveze borcev in tudi člani popisovalnih komisij in ekp. Primorski okrajni odbori Zveze borcev so si napovedali tekmovanje. V Ljubljani tekmujejo terenski odbori. Iška vas pri Ljubljani pa je napovedala tekmovanje vsem krajevnim odborom Zveze borcev v Sloveniji. Cilj tekmovanja je pridobitev najtočnejših podatkov in ugotovitev, katera organizacija bo na svojem področju zbrala o vojnih žrtvah vse podatke ter bo med popisovanjem vključila v organizacijo Zveze borcev vse ljudi, ki imajo pogoje za članstvo. Glavni odbor Zveze borcev bo nagradil 3 najboljše organizacije. Dobro jamstvo uspešne popisovanja je tudi zbiranje podatkov o vojnih žrtvah v enotah naše armade, ker je v vojaški službi mnogo udeležencev osvobodilne borbe. Ki lahko dajo mnogo podatkov in dopolnilo tega, kar bodo navedli sorodniki padlih tovaršev. Navodila, ki so jih dobili popisovalni organi, so znana tudi vsem množičnim organizacijam in na mnogih sestankih so že o njih razpravljali.

Tako bo tudi v Sloveniji popisovanje vojnih žrtv uspešno izvršeno in bodo ne samo organizacije Zveze borcev, temveč tudi vse množične organizacije izpolnile veliko dolžnost, ki jo imamo do vojnih žrtv in ki nam jo nalaga tudi vloga in pomen naše države v mednarodnem življenju.

Prva številka časopisa »La nouvelle Yougoslavie«

Pariz, 24. jan. (Tanjug). V Parizu je izšla prva številka 14-dnevnega jugoslovskega časopisa v francoščini »La nouvelle Yougoslavie«. Časopis je namenjen francoskemu občinstvu, ki se vedno bolj zanima za Jugoslavijo in njeno borbo za pravilno uporabljanje in razlaganje načel marksizma-leninizma in za enakovredne odnose med socialističnimi državami. Časopis prinaša v prvi številki med drugim izveščila iz noveletnega govora maršala Tita, beležke naprednih Francozov, ki so pred kratkim obiskali Jugoslavijo, izveščila iz pisma Francozov jugoslovsanski agenciji za informacije v Parizu, v katerih izražajo soglasnost z borbo jugoslovskih narodov, razne članke itd.

Tržaško delavstvo ne zaupa Vidalijevevim sindikatom

Trst, 25. jan. (Tanjug). Neuspešno izvajanje sporazuma o skupni akciji tržaške Delavske zbornice in Vidalijevevim sindikatom za reševanje brezposelnosti je privedlo do medsebojnega obojevanja in do ukrepov, ki imajo namen, da bi preklicali sporazum. Sporazum o skupni akciji določa sklicanje delavskih sestankov za »reševanje brezposelnosti. Odziv delavcev pa je bil tako slab, da sta morali obe sindikalni organizaciji prenehati z nadaljnjimi sestanki. Tako je prišlo n. pr. na sestanek v delavskem rajonu Sv. Jakoba samo okrog 60 delavcev. Delavska zbornica je nato obtožila Vidalijeve sindikate, da so onemogočili sodelovanje. Neuspeh tega sodelovanja izhaja iz dejstva, ker se še ni sestel paritetni odbor obeh sindikalnih organizacij.

Splošno omrtničenje tržaškega gospodarstva

Trst, 25. jan. (Tanjug). Pod pritiskom javnosti je občinski svet odobril predlog, s katerim bodo od angloameriških oblasti zahtevali, naj zmanjšajo število rekviriranih stanovskih in drugih poslopij v Trstu. Angloameriške oblasti v Trstu so rekvirirale za svoje potrebe 19 hotelov, 15 kavarn, 33 velikih poslopij, 60

prodajaln, 121 hiš na periferiji, 2 kinematografa in 1 muzej. Civilnim oblastem je strogo prepovedano zanimati se za rekvirirane objekte.

Splošno omrtničenje tržaškega gospodarstva še dalje huje zadeva delavski razred. Nekatera podjetja so omejila šestdnevni delavni teden na štiri (tovarna »Fomte«) in tudi na tri delovne dni (uprava arzenala), ladjedelnic »Martinuzzi« in tovarna mila »Adria« pa odpuščata delavce, izgovarjajoč se na nezadostna naročila. Tudi uprave tovarn »Modiano«, »Talrus« in »Ilva« so napovedale, da bodo kmalu odpustile večje število delavcev.

Delovni plan Ljudske mladine jugoslovske cone STO

Koper, 25. jan. (Tanjug). Letošnji delovni plan Ljudske mladine jugoslovske cone STO določa, da bo v delovnih brigadah sodelovalo 3300 članov mladine, ki bodo prispevali 248.800 prostovoljnih delovnih ur. Vrh tega bodo člani Ljudske mladine delali pri gradnji 58 km dolge glavne istrske ceste. Na razne težaje bo odposlanih 110 mladincev. Okrog 180 mladincev se je izjavilo, da se bodo vpisali v kmečke obdelovalne zadruge. Nad 1000 članov mladine bo sodelovalo na raz-

Albanske oblasti se ne ozirajo niti na mednarodne predpise

Beograd, 25. jan. (Tanjug). Albanske oblasti še nadalje surovo in sovražno ravnanje z državljani FLRJ v Albaniji in člani jugoslovskega poslanstva. Tako so 22. januarja v 15 minutah trikrat zaustavile ter legitimirale uslužbenca jugoslovskega poslanstva v Tirani Pasa in Urbančiča. Takoj nato so organi albanske policije legitimirali na cesti odpravni-ka poslov našega poslanstva Filisa Draga in uslužbenca poslanstva Lončarja ter ju skušali odvzeti na policijo. Razen tega zavlačujejo albansko zunanje ministrstvo izdajajo legitimacij. Zahteva za izdajo legitimacij je bila

predložena pravčasno. V tej zvezi je jugoslovskega poslanstvo večkrat urgiralo.

Tako ravnanje albanske policije dokazuje, da gre do albanske oblasti, ki jih je zaslepijo sovražno proti socialistični Jugoslaviji in v brezposelnosti prizadevanju, da bi zmanjšali ugled, ki ga uživata naša država in njeno vodstvo med albanskim delovnim ljudstvom, mimo vsega, pri čemer surovo teptajo vse mednarodne predpise in se ne zaustavljajo niti pred diplomatsko nedotakljivostjo, ki jo priznavajo vse civilizirane države sveta.

Pogajanja za mirovno pogodbo z Avstrijo zopet odgojena

London, 24. jan. (Reuter). Danes je bilo ponovno odloženo zasedanje namestnikov ministrov za zunanje zadeve za mirovno pogodbo z Avstrijo in sicer do 15. februarja. Po besedah ameriškega predstavnika Reberja bo na ta način dovolj časa za zaključitev sovjetsko-avstrijskih neposrednih razgovorov, ki po mnenju namestnikov ministrov treh zahodnih sil zelo ovirajo delo za sklenitev sporazuma.

Britanski delegat Mallet, ki je predsedoval današnji seji, je opozoril na nezadovoljiv uspeh angloameriško-francoske demarše v Moskvi, da bi dobili obvestilo o poteku dunajskih razgovorov. Mallet je poudaril, da namestniki ministrov ne morejo ničesar ukinuti, da bi pospešili sporazum, ker je tudi sam sovjetski delegat Zorubin izjavil, da je mogoče rešiti sporne točke »načrta o pogodbi samo z neposrednimi sovjetsko-avstrijskimi razgovori, pri katerih bo treba doseči sporazum o 48. točki načrta.

Priseljevanje v Prago omejeno

Praga, 25. jan. (Tanjug). Češkoslovaški tisk piše, da so v Pragi izdali ukrepe za omejevanje priseljevanja prebivalcev iz drugih krajev države. Tisti, ki zahtevajo zaposlitev v Pragi, piše časopis »Lidove Noviny«, povzročajo nezdravo gibanje delovne sile in skodujejo s tem razvrstitvi delovne sile v državi. Omejevanje priseljevanja v Prago je tudi posledica pomanjkanja stanovanj v Pragi. Odsek za delo in socialno skrbstvo ljudskega odbora mesta Prage je sklenil, da bo do vse, ki bi se brez dovoljenja priselili v Prago, poslani nazaj v njihovo bivališče in da bodo morali plačati vse stroške v zvezi s preselitvijo.

V Španiji je znova oživilo protifrantskično gibanje

Pariz, 24. jan. (Tanjug). Glasilo KP Španije »Mundo Obrero« poroča o oživljeni protifrantskični delavnosti demokratskih organizacij v Kataloniji. Tako so se po barcelonskih ulicah pojavili protifrantskični lepaki in letaki, ki pozivajo delovne ljudi na borbo za kruh in povziranje plač. Ta material je več tednov ilegalno razpečavala katalonska mladinska organizacija in socialistična stranka Katalonije.

Svet republike je odklonil francoski državni proračun

Pariz, 25. jan. (AFP). Svet republike je včeraj nadaljeval razpravo o proračunskem predlogu za leto 1950. Poročevalec finančne komisije je zahteval naj se delo pospeši, ker bo rok za razpravo potekel danes. Na sei sta govorila in imenu vlade finančni minister Petche in državni tajnik za proračun Edgar Fort.

Gibanje Arabcev v Izraelu je omejeno

Haifa, 24. jan. (Reuter). Izraelske oblasti so uvedle omejitve za gibanje Arabcev v severnem Izraelu, Galileji in Haifi. Arabcem bodo izdajali posebna dovoljenja za gibanje na področju pod vojaško kontrolo. Dovoljenja bodo morali obnovljati vsakih 14 dni.

Svet republike je z 230 proti 94 glasovom odklonil predlog o obravnava-

Naše ladje vzdržujejo redne zveze s prekomorskimi državami

Pomorski transport je za naše socialistično gospodarstvo velikega pomena, saj nam omogoča blagovno izmenjavo tudi z najbolj oddaljenimi prekomorskimi državami. Zato posveča naš petletni plan razvoj pomorstva veliko pozornost in daje pomorskemu gospodarstvu široko perspektivo razvoja. V novi Jugoslaviji je dobil pomorski transport novo vsebino in nove naloge, ki jih narekuje družbene, politične in ekonomske spremembe po zmagi ljudske revolucije in uveljavljenju ljudske oblasti. Te spremembe narekujejo ne le povečanje zmogljivosti naše trgove mornarice, marveč tudi kvalitativni dvig morske plovbe; razviti moramo višjo obliko plovbe, to je linijsko plovbo.

Državno podjetje Jugoslovska linijska plovba, ki ima nalogo vzdrževati redne plovne zveze in zagotoviti naši mornarici razvoj v novi smeri, je lani vzdrževalo z razmeroma majhnim številom plovnih enot šest rednih trgovskih prog v dolgi in veliki obalni plovi, in sicer: 1. Jadran—Severna Evropa, 2. Jadran—Bližnji Vzhod, 3. Jadran—Izrael—Turčija, 4. Jadran—Izrael—Ciper, 5. Jadran—Severna Amerika in 6. Jadran—Južna Amerika.

Letos bo Jugoslovska linijska plovba še bolj razvila pomorske plovne zveze. Predvsem bo vključila več novih plovnih enot v promet na progah, ki jih je vzdrževala že lani. Okrepila bo zlasti zvezo z Bližnjim Vzhodom. Namesto desetredne proge je že uvedla sedemredno progo z ladjami srednje tonaže, in sicer z novimi motornimi ladjami »Zagrebe«, »Skoplje«, »Sarajevu«, »Titograd« in »Topusko«. Prve štiri ladje so istega tipa in so bile lani zgrajene v ladjedelnici »3. maja« na Reki. Ladje na tej krožni progi vozijo iz Reke v Trst, od tod v Beyrouth, Aleksandrijo in na povratku v Benetke in Trst, pogojno pa pristajajo v lukah Tripoli, Lattaki in Port Said.

nih prireditvah, 2500 pa na fizikturnih tekmovanjih.

Proslava ob peti obletnici Zveze sindikatov v Novi Gorici

Nova Gorica, 25. jan. (Tanjug). Ob peti obletnici ustanovitve Zveze sindikatov Jugoslavije je bila v Novi Gorici slavnostna akademija. Po slovesnosti, na kateri je bilo navzočih okrog 1000 predstavnikov sindikalnih podružnic Nove Gorice in okolice. Sindikalno kulturno-umetniško društvo »Janko Premrl« je izvedlo krajši program.

Italija bo imela lahko v Somaliji tudi oborožene sile

Zeneva, 24. jan. (Reuter). Skrbniški svet OZN je sprejel danes člen 6 načrta sporazuma z Italijo, ki se nanasa na oborožene sile na ozemlju bivše italijanske Somalije. Italija bo kot administratorska sila imela lahko ne samo policijske sile in zbirala prostovoljce za vzdrževanje miru in reda v Somaliji, temveč bo po posvetovanju s posvetovalnim svetom lahko gradila tudi razne naprave ter ukrenila vse potrebno za obrambo ozemlja. Ta sklep je bil sprejet z 10 glasovi. Glasovanja se je vzdržal belgijski delegat, delegat Sovjetske zveze pa ni bil navzoč.

Demanti Tassa

Moskva, 24. jan. Agencija Tass demantira vesti francoskega in švicarskega tiska, da Sovjetska zveza po drugih državah trguje s Francovo Španijo in da se s predstavniki Španije neposredno razgovarja za sklenitev trgovinskih poslov.

Ameriške pošiljke orožja Kuomintangu

Taipeh, 24. jan. Kakor poroča United Press, privatne ameriške družbe še nadalje pošiljajo tanke in orožje kuomintanski vladi na Formozo. Včeraj so v nekem pristanišču pričeli razkladati 75 tankov. V prihodnjih štirih tednih bo prispelo na Formozo še 200 tankov.

Nemški predvojni dolgovi ovirajo dotok tujega kapitala

Washington, 25. jan. (Tanjug). Vestnik zunanega ministrstva poroča, da je izjavil ameriški visoki komisar za Nemčijo Mac Loy na tiskovni konferenci, da so odvisne nove investicije tujega kapitala v gospodarstvo Zahodne Nemčije od poprejšnje rešitve vprašanja nemških predvojnih dolgov. Najprej se je treba sporazumeti o likvidaciji blokiranih tujih terjatev nasproti Nemčiji. Ko je govoril o pomanjkanju kapitala na zahodnonemških trgih, je Mac Loy poudaril, da dotok tujega kapitala verjetno ne bo velik in da bo v glavnem pomenil razširitev sedanjih ameriških investicij.

Organizacijska vprašanja OBVESTILA IOOF SLOVENJE ORGANIZACIJAM OF

V dneh od 5. do 10. februarja t. l. bodo po vseh KLO množični sestanki dnevnih zavezancev, na katerih se bo razpravljalo o odmeri davkov za posamezna kmečka gospodarstva za leto 1949. Davčne komisije pri KLO bodo predhodno izdelale grobe kalkulacije dohodkov in davkov.

PO SVETU

60 let ni spal. V Bergamu (Italija) je umrl 80letni zdravnik, ki zadnjih 60 let ni spal niti eno samo noč. Stevilne preiskave najslavnejših psihiatrov niso mogle popraviti težkega stanja. Pokojnik je pridobil svoje telesne moči s tem, da se je vsako noč zleknil na posteljo, vendar pa ni nikdar zaspal.

Otrok s petimi vrančami. V Firencah je nek kirurg operiral otroka zaradi vnetja vranice. Pri tem je ugotovil, da otrok nima samo ene vranice, marveč kar pet in sicer eno normalno razvito in štiri manjše. Kirurg je odstranil odvečne. Operacija je dobro uspela.

Uvoz živil v Zahodno Nemčijo. Leta 1949. so v Zahodno Nemčijo uvozili skupno 7.838.000 ton živil, medtem ko so leta 1948. uvozili 6.175.000 ton. Največjo uvozilo v mesecu septembru in sicer 945.000 ton.

V ZDA iznašili novo zdravilo proti raku. AFP poroča, da je »American Cancer Society« (Ameriško društvo za raka) sporočilo, da je dr. How Reed, vseučiliški profesor v Philadelphiji iznašil novo zdravilo za zdravljenje raka. Novo zdravilo, ki se imenuje plisaharid, preprečuje delovanje bolezni. Poskusno zdravljenje 130 bolnikov s tem zdravilom je pokazalo dobre uspehe. Pri večini so bolečine izginitve, tumor pa se je zmanjšal. Plisaharid dobivajo iz »bacillus« prodigosusa.

V Angliji so našli 5000 let staro žito. Reuter poroča, da so našli v izkopavanju nekega naselja iz bronzaste dobe pri Eftord Hillu v Sussexu kolofono žita, ki je po 5000 letih popolnoma ohranjeno. Tajnik arheološkega društva »Brighton and Hove«, ki je vodilo izkopavanja, je izjavil, da je žito v popolnoma ohranjenem stanju s celimi klasi. Vzorce tega žita bodo poslali nekemu strokovnjaku na Dansko, da ga bo klasificiral.

Veliko število samomorov na Japonskem. Po podatkih tokijske policije je na Japonskem na dan povprečno 20 samomorov. Glavni vzrok je, kot po udujarja to poročilo tokijske policije, brezposelnost.

Popiava na Kalabrijski obali. Agencija France Presse poroča, da je zaradi močne burje poplavljena Kalabrijska obala v okolici Catanzara. Voda je vdrla v približno sto hiš, od katerih se je večje število zrušilo. Tristo družin je ostalo brez strehe.

Snežni plaz je v Kanadi blokiral nad tisoč potnikov. Agencija France Presse poroča, da je snežni plaz na kanadskem zapadu blokiral čez 1200 potnikov, ki so potovali po železnici proti Vancouverju. Letalske družbe so organizirale sedaj za rešitev teh potnikov »zračni most«.

Snežni plaz zasul vas v Kurdistanu. Agencija France Presse poroča, da je velikanski snežni plaz popolnoma zasul in uničil vas Tangular v Kurdistanu (Zapadna Perzija). Pri reševanju delih so našli doslej samo 5 trupel.

SPOR zaradi POSAARJA

Nedavno potovanje francoskega zunanega ministra Schumana v Bonn in Berlin ter razgovori, ki jih je imel s predstavniki zahodnonemške vlade, so bili povod za vrsto izjav, ki so zapletle vprašanje bodočnosti Posaarja. Kot je znano, ima Posaarje svoj poseben statut, ki so ga leta 1947. dale temu področju vlade ZDA, Vel. Britanije in Francije, ko so postavile deželo pod nadzorstvo francoskega visokega komisarja. Francoske čete pa imajo Posaarje zasledeno že od konca vojne. Del notranje uprave je v rokah delovne vlade, katere predsednik Hoffmann je tik pred potovanjem Schumana v Zahodno Nemčijo podal izjavo, da hoče Posaarje postati avtonomna država v okviru francoske gospodarske in finančne zveze. Ta izjava je zbudila val nemškega nacionalizma po vsej Zahodni Nemčiji. Tudi Adenauerjeva vlada je z uradno izjavo protestirala, da bi se Posaarje odcepilo od Nemčije; hkrati je predlagala, naj bi Posaarje še pred sklenitvijo mirovne pogodbe postalo dvanaesta država zahodne »Nemške zvezne republike«.

Francoska vlada zavrača Adenauerjeve zahteve s trditvijo, da sta vladji Velike Britanije in Združenim državam Amerike že leta 1947. privolili, da bo Posaarje povezano s Francijo, da bo vključeno v njeno gospodarsko zvezo in da bo od Francije odvisno glede obrambe in zunanje politike. Spor za Posaarje med Nemci in Francozi ni nov. Ta dežela, s približno 865.000 prebivalci, ki so skoraj vsi nemške narodnosti, in s površino 1924 kv. kilometrov ob spodnjem toku Rena, je bila po prvi svetovni vojni postavljena pod upravo Društva narodov. Toda premogovniki, ki so glavno bogastvo Posaarja, so postali last francoskih trustov kot povračilo za škodo, ki so jo Nemci v prvi svetovni vojni prizadejali francoskim rudnikom. Leta 1935. je potekla doba uprave Društva narodov. Izveden je bil plebiscit, v katerega so z grožnjami izdatno posegle nacistične sile. Velika večina glasov je bila oddana za priključitev k nemškemu Rajhu. (Samo 2124 glasov je bilo oddanih za Francijo, nekaj nad 48 tisoč pa za »status quo«).

Tudi po drugi svetovni vojni so Američani in Angličji, da bi Francijo odvrnili od Porurja, francoske ambicije usmerili na Posaarje. Posaarski premog (letna proizvodnja 15.000.000 ton) naj bi postal dopolnilo francoske težke industrije v Loreni. Ze na pariškem zasedanju Sveta zunanjih ministrov je takratni zunanji minister izjavil: »Problem premoega je življenjske važnosti za francosko gospodarstvo. Zavarovani hočemo biti in za dolgo vrsto let dobivati nemški premog. Po našem mišljenju nam to nudi pripojitev Posaarja v naše carinsko območje...« Da je posaarski premog glavna točka francoskega zanimanja, ve tudi Adenauer ki je v svoji zadnji izjavi posebej poudaril, da je Francija leta 1935. za 900 milijonov frankov prodala posaarske rudnike Hitlerjevi Nemčiji in da zaradi tega nima nobene pravice več do teh premogovnikov, čeprav so znani francoski načrti o namenu teh premogovnikov za 50 let.

Na podlagi sporazuma iz leta 1947. podpirajo angleški uradni krogi francosko stališče. Londonski »Times« je napisal, da je treba zavarovati »kapital«, ki ga je in ki ga namerava Francija investirati v posaarske rudnike. Washingtonski krogi se zavzemajo, da mora biti Posaarje politično ločeno od Nemčije, čeprav se je »New York Times« postavil na stran Adenauerja in je proti ločitvi Posaarja od Nemčije, češ da bi to izhvalilo nov nemški nacionalizem in duh revanše proti Franciji, kar bi bilo v nesprotju z načrti Evropskega sveta in politično-vojaško povezavo vse Zahodne Evrope.

Stališče KP Zahodne Nemčije do posaarskega problema

Frankfurt, 24. jan. (Tanjug). Ob najnovejšem razvoju dogodkov v zvezi s Posaarjem je objavila Komunistična partija Zahodne Nemčije razglas, v katerem poudarja, da mora ostati Posaarje v sestavi Nemčije. Razen tega Partija v razglasu obtožuje Britanijo, ZDA in Francijo, da so sklenile tajen sporazum o ločitvi Posaarja od Nemčije in njegovih gospodarsko-financijski priključitvi k Franciji, kakor tudi vodilne zahodnonemške stranke, da podpirajo te načrte zahodnih sil.

Motorna ladja »Skoplje«, zgrajena v reški ladjedelnici »3. maja«, ki vzdržuje redno zvezo s Bližnjim Vzhodom

V. M.

Zadruga „Polet“ ena izmed najboljših zadrug v Srbiji

Kmetička obdelovalna zadruga „Polet“, ki je bila ustanovljena novembra 1947, je postala v nekaj več kot dveh letih najboljša zadruga v ljubljanskem okraju in ena izmed najboljših zadrug v Srbiji. Ejo zadrugovodja iz Pristionice, da bi uvedli pravilno organizacijo dela in napredno kmetijsko proizvodnjo, je lahko za zgled mnogim obdelovalnim zadrugam v državi.

Ko so ustanovili zadrugo „Polet“, ji je bilo 16. Nekaj je bilo manjših srednjih, nekaj pa revnih kmetov. Imeli so dva konja in dve kravi. Vas jih je gledala posmehljivo. — Zbrali so se reveži in postopali. Kaj moreta napraviti lenih Dušan in pljence Obren? Iz njih ne bo nič — se je govorilo po Pristionici. — Šestnajst prvih zadrugovodjov se ni odpravilo na te govore. Vztrajno so se ntili dela in se zavedali, da je samo od njihovega truda odvisna bodočnost zadruga.

Predsednik zadruga Milorad Skiptić se je že v teh prvih dneh pokazal kot dober organizator in poznavalec ljudske duše. Nekoga večera je poudaril Dušana in Obrena ter se z njima kasno v noč pogovarjal. Kaj so govorili, je ostalo za vse tajno, razen za njih troje... — Čas je tekel, a Dušan Milosavljević in Obren Đurković sta postala najboljša med zadrugovodji.

Dušan je postal brigadir sodjarsko-vrtnarske brigade. Odkupna podjetja v Čukcu so dobila iz vrta in sadovnjaka zadruga „Polet“ nad 8 vagonov prvotnih vrtnin in velike količine raznega sadja. Obren je prevzel vodstvo zidarske skupine. Predsednik Skiptić je za dožil za kapitalno graditve. Človek, o katerem so v vasi govorili, da je pljence, je šele v zadrugi pokazal svojo pravo podobo. S tovarši je našel 80.000 kosov opake, našel gradbeni les v zadrugnem gozdiču, pripravil spno, posek in drugo gradivo, pa se z vsjo obremenitvijo lotil izpolnjevanja gradbenih nalog.

Danes ima zadruga „Polet“ sodoben hlev za 50 glav živine, kolicino za zadržna vozila in kmetijski inventar, kovaško kolarsko delavnico, šrambo za 2,5 vagona koruze, začasn vinjak in upravno poslopje. Zadrugo življenje in zavest o skupni odgovornosti sta prevzgojili to dvojico v bistvu zdravih in poštenih ljudi...

Prvo delo zadrugnikov
Preden so šli prvič skupaj obdelovati zadržna polja, so se zadrugovodji „Polet“ sestali, da bi določili norme. Predsednik Skiptić mi je pripovedoval, kako so opravili to delo:

Zadrugovodji so se zbrali v zadržni hiši. Skiptić je bilo že prej jasno, kako je treba izračunati norme in kako posamezna dela razvrstiti v kategorije. Skiptić je tudi vedel, da bodo norme temelj, na katerem se bo sestavljala proizvodnja in finančni plan. Prav tako pa je dobro vedel, da ni dovolj samo določiti pravilne norme in sestaviti realen plan. Ta plan je treba uresničiti. Postati mora vsakdanja misel zadrugovodjov, njihova potreba, njihov zakon.

Zato je s člani upravnega odbora odločil, da naj se norme določijo na skupnem sestanku. Ta sestanek je trajal več ur. Vsi zadrugovodji so sodelovali s svojimi predlogi, kako določiti norme. Zato so se kasneje tudi tako trdovratno borili za njihovo izpolnjevanje.

Na podobnem skupnem sestanku so zadrugovodji „Polet“ sestavili svoj letni proizvodni in finančni plan. Upravni odbor je ta plan nato razdelil na sezonske in tedenske plane.

Kako so zadrugovodji „Polet“ napravili veliko napako
Zadrugovodji so komaj dočakali dan, ko so prvič šli skupaj na njive. Ne da bi imeli dovolj vprežne živine in strojev so se spopadli z obsežnimi nalogami. Plan jih je gnal. Tudi predsednik se je od sveta do mraka sklanjal na polju.

Po vasi so se naprej krožile govore, da mora zadruga propasti. Minili sta pomlad in poletje. Prihajali je čas, ko so si morali zadrugovodji razdeliti plodove svojega enoletnega dela. — Potokliki se bodo pri delitvi — so govorili zlobenci. — Ni jim bilo lahko v teh dneh. Utrujeni se zadrugovodji pogosto niso slachi, ko so legali k počitku. Po vasi so hodili s klobučasto dvignjenimi glavami in prepavali. — Razdelitvi so si letni dohodek, ne da bi bilo v vasi spleh to opaziti. Posmehljivi glasovi o zadrugi so utihli. — Tedaj so se zadrugovodji odločili, da povečajo število članov v zadrugi. Na nekem posvetu so pozvali zasebnike, naj pristopijo. Seiz na tem posvetu so spoznali svojo napako. Noben kmet-zasebnik ni hotel stopiti v zadrugo. Zaposleni pri svojem delu so zadrugovodji vse leto živeli ločeni od vasi. Pozabili so, da je bodočnost zadruga odvisna prav toliko od povečanja števila njenih članov kakor od izpolnjevanja plana.

In kako so napako popravili
Člani upravnega odbora so dolgo razmišljali, kako naj popravijo storjeno napako. Predsednik Skiptić je sestavil seznam ljudi, za katere je vedel, da so med vojno pomagali partizanom, da so nagredni in da ne sovražijo zadruga. Na seznamu je uvrstil kakih 60 linc.

njihovega poštenja, vrednosti in hrabrosti v vojni. — Naprosite te ljudi, naj pridejo. Zelen bi se z njimi pogovoriti — je naročil Skiptić z zadovoljnim glasom. — Ko so poklicani prišli, je Skiptić brez ovinkov začel razgovor: — Zakaj ste proti nam? Zakaj nečete v zadrugo? — Počakajte še malo, je še čas... — Tako so tudi četniki govorili, ko je bilo treba udariti na Svabe. — Milorad, tovariši! Ti veš, da smo mi toliko četniki... — Jaz nič ne vem! Jaz vem samo to, da smo se mi bojevali za novo, za boljše. To novo in boljše je zadruga. — Vi pa stojite na vratih zadruga in ne dovolite nikomur, da bi vstopil. Pristopite tudi vi in vas bo šla za vami. — Po nekaj dneh so ti ljudje izročili prošnje za vpis v zadrugo. Za njimi je stopilo v zadrugo še 50 družin. Zadrugovodnikom so se pridružili vsi kovači, mizarji, kolarji, zidarji in drugi vsaki mojstri.

Lansko pomlad je bila zadruga „Polet“ že veliko zadržno gospodarstvo s 145 ha zemlje, 26 ha travnikov, 20 ha sadovnjaka, 10 konji, 8 volmi, 34 kravami, 132 ovci...

Vzorna organizacija dela
Vsaka brigada zadruga „Polet“ ima svoje sezonske in tedenske plane. Brigadirji so samostojni voditelji brigad ter dolžni samoiniciativno ločevati se izpolnjevanja svojih nalog. Brigadirji razdeli svojo brigado na delovne skupine in jim odkaže parcele. — Vsako soboto objavi predsednik Skiptić na posvetovanju uspehe, ki so jih dosegli med tednom. Na teh sestankih razpravljajo o napakah, ki so se pojavile v zadnjih sedmih dneh in odločajo, kako bodo te napake popravili.

Velike investicije za izgraditev nove luke Ploče
Lani smo začeli graditi normalnotrno železniško progo od Sarajeva do Ploče, nove luke nedaleč od izliva Neretve v morje. Ker se bo po zgraditvi te železniške proge promet v novi luki Ploče razvil v velikem obsegu, saj bo ta luka najbližja za ves srednji, severovzhodni in vzhodni del države, zato je treba izvršiti velika investicijska dela, da bo nova luka sposobna prevzeti tako velik promet. Ze danes gre precejšen del tranzitnega blagovnega prometa za LR Bosno in Hercegovino čez to luko, kjer je sedaj urejenih nad 400 operativne obale poletne časne lesene obale za potniške parnike in ladje manjšega tonaže. V luki Ploče prihajajo danes že velike prekomorske tovorne ladje, ki dovažajo in odvažajo blago.

Do leta 1948, je imela luka samo lesena skladišča in lesene barake ter eno samo zidano poslopje, zgrajeno na razvalinah električne centrale, ki so jo med okupacijo postavili Italijani in leta 1943. pognali v zrak. Medtem so zgradili nova skladišča za tranzitno blago, začasna stanovanja za delavce in za luške ustanove, menzo in kopalnice, ter prve tri stanovanjske hiše za železničarje.

Tudi v Zagrebu bodo gradili montažne hiše
Uprava za montažno gradnjo pri gradbenem ministru LR Hrvatske je izvršila priprave za gradnjo prvih montažnih hiš v Zagrebu. Uredili so posebne delavnice za izdelovanje gradbenih elementov, ustanovili pa bodo še nove. Iz teh delavnic se bo razvila tovarna za gradnjo montažnih hiš. Pripravili so že glavne montažne dele za prve štiri enonadstropne štiristanovanjske hiše, ki jih bodo postavili v bližini Maksimira. Vsaka hiša bo sestavljena iz 92 delov in skupni teži 42 ton. Te sestavne dele bodo na gradbišče pripeljali z 10 kamioni. Pričakujejo, da bo gradnja trajala 14 dni; v tem času bodo zgradili tudi temelje in kleti.

Kako so zadrugovodji „Polet“ napravili veliko napako
Zadrugovodji so komaj dočakali dan, ko so prvič šli skupaj na njive. Ne da bi imeli dovolj vprežne živine in strojev so se spopadli z obsežnimi nalogami. Plan jih je gnal. Tudi predsednik se je od sveta do mraka sklanjal na polju.

Po vasi so se naprej krožile govore, da mora zadruga propasti. Minili sta pomlad in poletje. Prihajali je čas, ko so si morali zadrugovodji razdeliti plodove svojega enoletnega dela. — Potokliki se bodo pri delitvi — so govorili zlobenci. — Ni jim bilo lahko v teh dneh. Utrujeni se zadrugovodji pogosto niso slachi, ko so legali k počitku. Po vasi so hodili s klobučasto dvignjenimi glavami in prepavali. — Razdelitvi so si letni dohodek, ne da bi bilo v vasi spleh to opaziti. Posmehljivi glasovi o zadrugi so utihli. — Tedaj so se zadrugovodji odločili, da povečajo število članov v zadrugi. Na nekem posvetu so pozvali zasebnike, naj pristopijo. Seiz na tem posvetu so spoznali svojo napako. Noben kmet-zasebnik ni hotel stopiti v zadrugo. Zaposleni pri svojem delu so zadrugovodji vse leto živeli ločeni od vasi. Pozabili so, da je bodočnost zadruga odvisna prav toliko od povečanja števila njenih članov kakor od izpolnjevanja plana.

In kako so napako popravili
Člani upravnega odbora so dolgo razmišljali, kako naj popravijo storjeno napako. Predsednik Skiptić je sestavil seznam ljudi, za katere je vedel, da so med vojno pomagali partizanom, da so nagredni in da ne sovražijo zadruga. Na seznamu je uvrstil kakih 60 linc.

— Toliko ljudi, ki z naklonjenostjo spremljajo novo življenje! Pa zakaj tedaj nihče ne v zadrugo — so začudeno spravedali člani upravnega odbora. — Predsednik Skiptić se je domislil. Podčrtal je na seznamu pet, šest inoen ljudi, ki jih vsa vas spočtuje zaradi

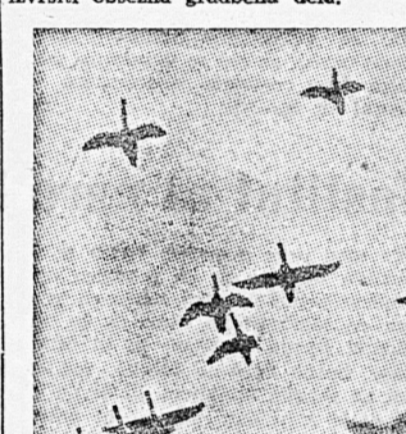
Vsak teden se predsednik Skiptić posebej sestane z brigadirji. Na teh sestankih govorijo o vsakem zadržniku posebej, o njegovih pomanjkljivostih in o njegovih prizadevnosti. Taki pogovori omogočajo, da so brigadirji pravilno razdeljeni ter da so brigade in skupine izenačene. Upravni odbor, katerega člani razen predsednika delajo v proizvodnji, vsakih 10 dni razpravlja o splošnih vprašanjih zadržne proizvodnje in sklepa o nadaljnjem delu. Skoraj vsak večer zadrugovodji skupaj prebirajo kmetijske liste in učbenike. Nato se pogovarjajo o koristih, ki bi jih imeli od tega ali onega agrotehničnega ukrepa.

Dobra organizacija dela in načrtno delo za povečanje proizvodnje sta se odrazila tudi v donosu zadržnih njiv. Zadruga „Polet“ je pridelala na vsakem hektarju po 300 kg pšenice in 400 kilogramov koruze več kakor privatni kmetje.

Kdor je pošten in pameten, greši samo enkrat
— Kdor dela, greši in se na napakah uči — ima navado trdit predsednik Skiptić. — Po tem reku se ravnao tudi zadrugovodji iz Pristionice. Ko se je pomnožilo število zadržnih članov, so spremenihi svoj odnos do vasi. Vsak zadrugovodji je postal agitator za vstop v zadrugo življenje. Kadar gre zadržna brigada po razdrapanih vaških poteh in najde kmetia zasebnika ob polomljenem vozu, mu zadrugovodji priskočijo na pomoč in popravijo voz. Kmetom, ki nimajo delovne sile, pomagajo zadrugovodji pri obdelovanju polja. — Vsak Pristiončan se ponaša danes s svojo zadrugo. Če ga vprašate, ali je že zadrugovodji, vam ne bo rekel kakor prej preprosto: »Nisem,« temveč: »Nisem šela. A. R.

Velike investicije za izgraditev nove luke Ploče
Lani je zvezno ministru za pomorstvo ustanovilo posebno direkcijo za izgraditev luke Ploče in izvršilo obsežne priprave za zgraditve moderne luškega mesta, ki bo v doglednem času imelo več deset tisoč prebivalcev. Do spomladi bodo dokončno zgradili vodovod iz 4 km oddaljenega Klokuna in 30 km dolg električni daljnovod, tako da bo na razpolago dovolj električne energije. Letošnji investicijski plan določa predvsem gradnjo stanovanjskih hiš. Zgradili bodo 35 stanovanjskih hiš za delavce in uslužbence. To bo začetek gradnje novega socialističnega mesta. Zgradili bodo tudi prvi hotel za potnike z restavracijo, posebno zgradbo za samska stanovanja in zgradbo za prenočišče železniškega osebja. Železniško postajo pa že grade. Direkcija za gradnjo luke Ploče bo še pred začetkom glavne gradbene sezije organizirala pomožne obrtniške delavnice, da bo mogoče brez zastojev izvršiti obsežna gradbena dela.

Tudi v Zagrebu bodo gradili montažne hiše
Uprava za montažno gradnjo pri gradbenem ministru LR Hrvatske je izvršila priprave za gradnjo prvih montažnih hiš v Zagrebu. Uredili so posebne delavnice za izdelovanje gradbenih elementov, ustanovili pa bodo še nove. Iz teh delavnic se bo razvila tovarna za gradnjo montažnih hiš. Pripravili so že glavne montažne dele za prve štiri enonadstropne štiristanovanjske hiše, ki jih bodo postavili v bližini Maksimira. Vsaka hiša bo sestavljena iz 92 delov in skupni teži 42 ton. Te sestavne dele bodo na gradbišče pripeljali z 10 kamioni. Pričakujejo, da bo gradnja trajala 14 dni; v tem času bodo zgradili tudi temelje in kleti.

Izredno velike jate divjih gosi in divjih rac so priletele zadnje dni k našim rekam in potokom

Racionalizatorji »Elektrobosna« so omogočili veliko prihranke

Racionalizatorji podjetja »Elektrobosna« v Jajcu, ki je eno izmed največjih podjetij elektrotehnične industrije v državi, so lani z racionalizacijami in z izpopolnitvijo tehnoloških procesov dosegli velikanske uspehe. Na poziv partijske organizacije so lani začeli delavci in strokovnjaki v tem podjetju tekmovati, da bi dosegli čim večjo produktivnost dela in izkoristili vse proizvodne možnosti. Lanske racionalizacije so bistveno pripomogle, da je podjetje svoj letni plan izpolnilo po količini in kakovosti s 120%.

Najpomembnejše so racionalizacije, ki jih je izvedel inž. Ivo Mlakar. V obratu elektrolize je uvedel nov način čiščenja raztopine kuhinjske soli in poseben način čiščenja klorovega plina, kar je omogočilo racionalnejše delo v obratu elektrolize in je prineslo milijonski prihranek ob povečanju proizvodnje za 15%. Z uporabo tekočega klorja namesto plinastega je inž. Mlakar dosegel petkratno povečanje proizvodnje heksaklormeta, ki je važna surovina za izdelavo veterinarskih zdravil, zlasti sredstev proti metiljavosti ovc. Sedaj se inž. Mlakar ukvarja s konstrukcijo aparature za odstranitev odvečnega sulfata v proizvodnji barilnega karbonata. Tako bodo pridobivali kot postranski proizvod natrijev sulfat, ki je potreben naš usnjarski industriji. Za svoje uspehe je bil inž. Mlakar že lani odlikovan z redom dela III. razreda, te dni pa je bil ponovno odlikovan z redom dela II. razreda.

Tudi v oddelku za ferossilicij so lani uvedli pomembne racionalizacije in dosegli prihranek skoraj 3 milijonov din. V tem oddelku so omogočili ponovno uporabo že zavrnjenih kontaktnih plošč. Po predlogu poslovodje Franje Lacića so pospešili in zboljšali način poljenja steklenic s tekočim klorom in pri tem odstranili nevarnost zastrupitve s klorom. Racionalizatorja Ante Dumandžić in Franjo Konopak sta prevlekla z gumo železne pokrove v obratu elektrolize in druge železne dele v oddelku za pridobivanje klorja, tako da so ti železni deli zavarovani pred jedkim klorom. Prej so morali v ta namen iz tujine uvažati specialna masa.

Samo lani so v tovarni osvojili in praktično izkoristili 28 pomembnih racionalizacijskih predlogov. Začeli so izdelovati več novih proizvodov. Uspešni so bili zlasti polkristalni inž. Markovića za proizvodnjo aluminijevga klorida brez vode, ki služi kot katalizator v organski kemiji in v industriji medicinskih preparatov. Inž. Markovič je uvedel tudi proizvodnjo zelene klorida brez vode, ki se uporablja v organski kemiji industriji. Naposled so obvladali tehnološki proces za pridobivanje kloroforma, ki je tako potreben v medicini. Za proizvodnjo kloroforma bodo v kratkem postavili specialne naprave.

Vhod v prvi predor pri Dolju

Z avtomobilsko cesto in dvotirno tramvajsko progo pod Zagrebško goro

Severno od Zagreba se dviga pogorje Medvednica ali Zagrebška gora, ki predstavlja za promet s Hrvatskim Zagorjem veliko oviro. Železniška zveza s Hrvatskim Zagorjem se mora izogniti Zagrebški gori mimo Podšusa in Zaprešića. Prav tako čestna zveza; z vzhodne strani pa je mogoče priti v dolino Krapine le po velikem ovinku čez Sesvete. Krajša zveza med Zagrebom in Stubico je že dolgo eno izmed najbolj perečih prometnih vprašanj Zagreba. To vprašanje bo v nekaj letih radikalno rešeno z gradnjo široke avtomobilske ceste z dvotirno tramvajsko progo, ki bo speljala naravnost proti severu. Presekala bo Zagrebško goro s 5420 m dolgim predorom in manjšim predorom pri Dolju. Novo moderno cesto proti severu so začeli graditi že leta 1948, prav tako prvi manjši predor pri Dolju, lani pa so se lotili gradnje velikega predora.

Ko bo zgrajen tudi drugi predor in urejena moderna avtomobilska cesta, se bo bistveno skrajšala pot iz Zagreba v Stubičke toplice in dalje proti Varaždinu. Z električno cestno železico bo mogoče priti iz Zagreba v Stubico v 45 minutah, medtem ko voz sedaj vlak 3 ure. Velikega pomena pa bosta cesta in cestna železnica tudi za turistični promet, saj bodo Zagrebčan lahko po najkrajši poti prišli do podnožja Zagrebške gore oziroma do izletniških točk in letovišč na Sljemenu ali pa v znamenite Stubičke toplice. Najkrajša zveza Hrvatskega Zagorja z Zagrebom pa ima velik ekonomski pomen tudi za ves stubiški okraj, ki je znan kot siromahski okraj. Delovni ljudje iz tega okraja se bodo lahko vozili v Zagreb na delo, kar bo omogočilo zagrebčkim industrijskim podjetjem pridobitev nove delovne sile brez nove obremenitve stanovanjskega fonda.

Gradnja dveh predorov za avtomobilski promet in za avtomobilski promet

Veliki predor pod Zagrebško goro ne bo samo eden izmed najdaljših predorov v državi, ampak bo tudi najširši. Gradnja tega predora zahteva posebno velike napore delavcev prav zaradi tega, ker bo ta predor trikrat širši kakor so običajni železniški predori. Cestišče bo široko 10,6 m, v višino pa bo segal predor 6,6 m. V predoru bodo zgradili prav za prav čistišni tramvajsko progo na vsaki strani, v sredini pa bo še udobna pot za pešce. Ker bo predor vedno razsvetljen, bo omogočen neoviran promet v obeh smereh.

Do Dolja so že lani s pomočjo frontnih brigad zgradili moderno cesto in tramvajsko progo, tik za Doljem pa bo kmalu dograjen prvi predor, ki bo dolg 186 m, in bo enako urejen kakor glavni predor. Graditelji tega predora, kjer sedaj izvršujejo zadnja betonska dela, so morali premagati velike ovire, ko so kopali predor skozi sloje lapora in karbonskega škrilca in se je material stalno usipal, razen

tega pa so se morali boriti z vdiranjem vode. Iz tega razmeroma kratkega predora so doslej izkopali 16.000 kubikov zemlje in kamenja ter vgradili 3000 kubikov betona.

Ko bo prvi predor zgrajen, bodo podaljšali cesto do Medvenice, kjer se začne glavni, skoraj 5 in pol kilometra dolgi predor. Ta predor so začeli graditi že lani. Gradbena dela je prevzelo podjetje »Tunel« iz Zagreba. Sedaj so z zagrebške strani izkopali 217 metrov

rova, s stubičke strani pa 210 m. Z zagrebške strani kopljejo predor v karbonskem škrilcu, ki se vsipa, s stubičke strani pa v trdem eruptivnem bazaltu, ki vsebuje 25% kremenjaka. Zato gre vrtnenje predora z obeh strani počasi. Za vrtnenje lukenj za mine na severni strani uporabljajo svedre iz najtršeje jekla. Dobavo teh svedrov so nam skušali preprečiti informatorji, vendar potekajo sedaj dela s poletom, četudi so časovno nekoliko zaostala.

Delovni kolektiv podjetja »Tunel« uspešno premaguje težave, ki jih povzroča geološki sestav posameznih plasti, kar pritrjuje tudi okolnost, da delavci presejajo dnevne norme za 35 do 40% in je med minerji 41 udarnikov. Pred severnim vodom v predor so morali preločiti majhno reko in zgraditi 136 m dolgo novo strugo. Dela v predoru se nemoteno nadaljujejo vsi zimo, ker je v notranjosti predora relativno toplo, saj tudi pozimi ne pade temperatura pod 10 stopinj nad ničlo.

Velikansko delo še čaka graditelje predora, ne samo zaradi velike dolžine predora, še bolj zaradi njegovega velikega profila. Vsega bo treba izkopati 540.000 kubikov materiala in vgraditi 100.000 kubikov betona. Ti dve številki najbolj zgovorno pričata, kako obsežna dela so potrebna za zgraditev tega predora.

Prvi manjši predor bo verjetno zgrajen v marcu, nakar bodo podaljšali tramvajsko progo do vhoda v drugi veliki predor. To bo precej olajšalo delo v velikem predoru, ker bodo tramvajski tovarni vlaki pomagali odvažati izkopani material in dovažati material za betoniranje.

Povečanje flotacije rudnika Trepča

V Trepči so v ponedeljek končali montažo nove velike flotacijske naprave za pridobivanje koncentrata svinčene in cinkove rude. Velikanski kotel, ki bi ga morali postaviti češki monterji, je v 40 dneh montiral mehanik Drago Dimitrijević s svojo skupino. Po končanem delu je ta skupina takoj začela montirati še drug enako velik kotel. Zavezala se je, da bo to delo opravila v 35 dneh. Stroški za montažo prvega kotla so znašali samo 25.000 din, medtem ko bi morali češkimi monterjem plačati najmanj 70.000 din. Ker je bila že lani razširjena toplinica, bodo v Trepči v bodoče lahko predelovali tudi rudo iz drugih rudnikov.

V 15 dneh je vstopilo v zadrugo 500 gospodarstev

Število članov obdelovalnih zadrug v kninskem okraju v Dalmaciji naglo narašča. V prvih petnajstih dneh letošnjega leta je vstopilo v zadrugo tega okraja 500 gospodarstev. Tako je danes v obdelovalnih zadrugah kninskega okraja 1528 gospodarstev ali 20 odstotkov vseh kmetičkih gospodarstev vsega okraja.

Uspešni poskusi gojitve riža v Banjaluki

Kmetijski zavod v Banjaluki se je lani lotil gojitve riža, ki bi bil najprimernejše za državna posestva v severni Bosni. Začel je s poskusnimi sajenji pšenice in koruze in bo te poskuse nadaljeval tudi prihodnje leta. Prav tako pa je lani začel poskusno gojiti riž, bombaž in kukuruz. Sejal so devet vrst riža in so vsi poskusi dali zadovoljive rezultate. Na uspeh poskusi z bombažem in kukuruzom, ker je bilo vreme lani zelo več neugodna.

Udarnik Balant

Balanta sem pred 18 leti spoznal na Pokljuki. Takrat je bil že v zrelih fantovskih letih. Delal je pri svojem starejšem bratu — posestniku v neki bohinjski bratovski vasi. Delal je vsak dan od zgodnjih jutranjih do poznih večernih ur. Balant je bil skromen in priden fant ter poraben za vsako delo. Pozimi je vozil gnoj na njive in travnike, pomladi je kosil travo okrog domače hiše in na planini, kjer je obenem tudi majaril, jeseni je pomagal spravljati poljske pridelke, prevažal je les s Pokljuke v dolino, v večernih urah pa je doma ali v planšarski koči na planini napravil kak nov škaf ali golido, nasadil kakšno lopato, motiko in sekuro, ali pa napravil nova vrata, lestev, klopi ali mizo. Če je podnevi imel kakšno uro časa, je kral skodle za strehe, žagal in cepil drva na planini, naredil lesen odtočni žleb za strehe, ali leseno korito in postavil okoli travnikov in pašnikov novo ograjo, prepleteno in povezano s smrekovimi obronci. Take ograje vidimo na gorejskih planinah. Tako lepo se prilagajo planinskim okoljem in nudijo prijetno pašo za oči.

Tako so Balantu pri delu potekala najlepša fantovska leta. V tistih časih je bilo težko življenje na malih gorejskih domačijah. Kmet ali kočar je moral dvakrat, trikrat obrniti vsak dinar, preden ga je dal iz rok. Cene kmetijskih pridelkov so bile tako nizke, da se skoraj ni izplačalo obdelovati zemljo in rediti živino. Krompirja si dobil po 50, 60 par, kolikor si ga hotel. Pripeljali so ga na dom. Za enega kovača je kmetiča

dala 20 in še več jajc, za dva kovača pa si dobil 1 kg polnomastnega sira ali surovega masla. Takrat so kmetje najboljše pridelke prodali, če so le mogli, kmetičke družine pa so dan za dnem otepale ovsen ali ržen kruh, žgance, zelje, repo, fižol in krompir. V takih razmerah je živel tudi Balant. Bratu se je od leta do leta večala družina. Tu in tam je prodal kak rep iz hleva, da je obelkal sebe, ženo in otroke in da je plačal davek. Tudi Balant je bil preskrbljen pri hiši, kakor so pač dopuščale kratke gospodarske razmere.

Z Balantom sva se vedno dobro razumela. Nekoga dne sem mu hotel plačati neko opravljeno delo. Toda Balant ni maral denarja. V njegovih očeh sem razbral, da bi mi rad nekaj povedal ali potožil. Naposled je le iztislil iz sebe, kar je hotel reči: »Prosimo vas, če bi mi pomagali, da bom dobil delo v jeseniški železarni.« Pa to je sedaj nemogoče, sem mu odgovoril. »Se enkrat vas prosim,« je dejal, »pomagajte mi, če mi le morete, vse življenje vam bom za to hvaležen.« »Kaj vas tako vleče na Jesenice?« sem ga vprašal. »Rad bi bil samostojen. Brat ima precej otrok, v nekaj letih bodo odrasli, takrat bom pa jaz že star in odveč pri hiši.« »Dobro,« sem mu odgovoril, »tudi imate plačilo za vaše delo, toda vključ temu bom storil vse, kar je v mojih močeh, da boste dobili zaposlitev v jeseniški železarni.«

noval eno izmed največjih zmag v zgodovini železarne. Ta dan je začela obratovati nova valjarna debele pločevine na Javorniku. Ob tej delovni zmagi se je velike slavnosti udeležilo okoli 10.000 ljudi iz železarskega revirja in iz širše okolice. Prišel je tudi predsednik vlade tov. Miha Markinko v spremstvu predstavnikov Partije, Osvobodilne fronte, Armade in sindikatov.

Za novo valjarno so bili izbrani najboljši valjarji debele pločevine. Med njimi je bil tudi naš Balant. Vsi so bili oblačeni v nove temnomodre delovne obleke. Nova valjarna je dobro prestala svojo prvo preizkušnjo. Valjarji v novi valjarni ne bodo tako trpeli, kakor so trpeli v stari valjarni. Nič več ni treba vleči in tisti težki klad žareče pločevine. To težko delo opravljajo valjavnice in dvizne mize, ki same dvigajo in potiskajo velikanske žareče kladve v široka valjčna žrela. Valjarji le z železnimi drogovji in kljungkami uravnajajo delovni proces, ki ga vodijo s komandnega mesta. Ob mnogo manjši delovni posadi napravijo petkrat več in mnogo manj trpijo.

Balant si je medtem ustanovil lastno družinsko ognjišče. V železarni je zaposlen že 13 let. S svojim znanjem in izkušnjami bo nadalje koristil skupnosti, na stara leta pa bo lahko dobro in zadovoljno živel ob pošteno zasluženih pokojnini. Lahko se bo vrnil tudi v svojo domačo vas pod Triglavom, da se bo v tem divnem gorskem svetu spominjal svojih mladostnih let.

Matija Šušnik

Še k vprašanju našega knjižnega trga

S knjižno življenje preteklega leta nisimo zadovoljni. To spoznanje je ob velikih uspehih na vseh ostalih področjih našega javnega življenja kaj klavirno in treba bo, da se bodo naše založbe ob tem dejstvu zamislile in napravile vse, da bo slednji račun letošnjega leta drugačen.

O stanju na slovenskem knjižnem trgu je obširno poročal J. Gradnik (SP 8., 10. in 11. jan. t. l.) in k njegovim izvajanjem ni treba mnogo dodajati.

Po izvejanju so bile razmere knjižnega trga v lanskem letu odvisne od pomanjkanja papirja in premajhne zmogljivosti naših tiskarn. Vse to je postavilo založbe pred dejstvo, da all zmanjšajo svoje programe, ali pa znižajo naklado izdanih delov. V glavnem so rešile problem kompromisno, kar pa očitno ni bila najboljša rešitev. Ker se v letošnjem letu verjetno razmere tako glede papirja kot zmogljivosti tiskarn ne bodo bistveno izpremenile, je potrebno, da najdemo v okviru danih možnosti čim boljše rešitve in to predvsem z drugačnim načinom določanja naklade in razdeljevanja knjig ter s smotnejšo izbiro izdanih del, kot je to bilo v preteklem letu.

Kaj je torej bolje, da se odločimo, da izide manj knjig, pa te v dovolj visoki nakladi, ali več knjig, pa v manjšem številu izvodov? V tem primeru je edino pravilno stališče, ne odgovarati knjig ljudem, ki si jih želijo in ki jih potrebujejo. Zavedajmo se, da danes nihče ne kupuje knjig zaradi tega, da mu bodo ležale za prazne na policah. Dobra knjiga urči sama zahteva, da pride v last čim širšemu krogu bralcev. Samo enkrat površno prebrana knjiga prav gotovo ne doseže svojega namena.

Naklada naj ostanejo torej četudi na račun programa založb, potrebam sorazmerne. Tiskajo naj se v primerih nakladi, nikakor ne v taki, da bi leta in leta pisale po slovaških, pač pa v tako visoki, da bodo zadostne vse javne potrebe, da pa jih bo dobil v roke tudi vsakdo, ki si jih želi. Kako bi to najlažje dosegli? Vsaka knjigarna naj uvede, kot je imela že svoječasno vpleteno DZS, posebne liste, v katere naj se vpiše vsi oni, ki se za določeno knjigo zanimajo (tudi knjižnice). Na podlagi tega vpisa bi imeli vsi vpisani knjige zagotovljene. Te prijave naj bi se sprejemale še preden gre knjiga v tisk. Tako bi prav lahko za vsako knjigo posemično določili približno naklado in zaradi knjig, ki bi vzbudile manjšo pozornost, bi zlahka povečali naklado ostalim. Tako bi imele naše založbe tudi točen pregled, kako sprejemajo knjige bralci in stvarno napek pri sestavljanju novih programov.

V zvezi s tem je razumljivo, da bi bilo potrebno posvetiti še mnogo večjo pažnjo programom založb. Potrebno je, da založbe vneso vanje samo resnično kvalitetna in potrebna dela. Prav in pametno bi tudi bilo, da bi uvedle dvodelne programe: prvi del teh bi se v določenem času moral izvesti drugi, dodatni, če bi bilo mogoče.

Ker so tvorili in bodo tudi v bodoče sestavljali pretežni del programov naših založb prevodi, je temeljne važnosti, katera dela naj izidejo prevedena.

Razumljivo je, da želimo imeti čim več klasičnih del v slovensčini. Ker pa je začasno možnost izhajanja omejena, prevajamo predvsem tista dela, ki nam nudijo nove vrednote in resnično bogatijo našo književnost.

Lani je iz klasične literature — zadnjič se bom predvsem na tej — izšlo pri nas v glavnem šest del: dve drami, Gribojedova »Gorje pametnemu« in Ostrovskega »Nevbita«, ki sta ob dragoceni pridobitvi slovenske prevodne literature, dve knjigi »Izbrana dela« Puškina, kar velja prav tako za eno in dva ponatisa.

Gogoljeve »Mrtve duše« in Saltykova »Gospoda Golovjovja«. Zavedamo se nesporne vrednosti obeh del. Toda ali je bilo res tako neobhodno potrebno, da se je DZS odločila prav za eno izmed vseh napovedanih del v zbirki »Svetovni klasike«? Zanju, ki sta med nami že prav dobro poznani in ki sta se še nedavno tudi dobili na knjižnem trgu in katerih le redko katera knjižnica nima? Priznajmo, da ta dva ponatisa kljub vsej svoji tehtnosti nista bila tako nujna potrebna, da sta morala biti natisnjena pred vsemi drugimi prevodi. Ali ne bi bilo mogoče bolj smiselno, da bi izšel bodisi Puškin, ki ga v slovensčini še ne poznamo, ali kateri koli drugi napovedani prevod, ki je pri nas še tuj neznan, ali pa, če sta že ta dva pisatelja morala biti, katero njuno delo, ki še ni prevedeno?

Nujno si je treba odgovoriti, kako je s pisatelji, ki jih prevajamo. Vzemimo n. pr. rusko klasično književnost, iz katere smo po osvobojenju največ prevedli. Ali se ne bo takoj na prvi pogled zadelo, da so glede na Puškina, Gorkega iz razumljivih razlogov izzveneli, ki bo v bližnji bodočnosti dobil že skupno 9 knjig po osvobojenju, in recimo Gogolja (4 knjige), dobili ostali ruski klasiki vse premalo prostora pri nas? Ali se ne ustvarja na ta način zaradi nekaterih pisateljev nekam enostranska podoba ruske književnosti in vtis, da ostali pisatelji nekako niso vredni, ali da jih nečemo prevajati? Če bo n. pr. Puškin imel 9 knjig, res ne vemo, zakaj ne more dobiti Lermontov niti ene, pa četudi je bilo njegovo delo že dvakrat najavljeno po vojni in že celo pred njo. Ali pa da omenim Turgenjeva, »Puškina ruske proze«, kot ga Rusi radi imenujejo, in ki je za nas posebno zanimiv še prav zaradi tega, ker se njegovo ime zelo rado imenuje v zvezi s Kersnikom.

Podobno sliko nudijo tudi pregled ostalih književnosti. Lani se je glede na prejšnja leta ponovil Balzac, ki naj bi dobil še eno knjigo, ki pa ni izšla, prav tako Stendhal in tudi Thackeray. Razen Balzacovega »Zupnika« ni sicer izšlo ničesar, kar nam je žal, toda želimo si tudi katerega drugega pisatelja.

Posebno čudno pa se človeku zdi dejstvo, da je izmed vseh pisateljev, ki so praznovali do sedaj kak jubilej, samo Puškin dobil dostojno oddolžitvo. Zalostno je, da niti Byron niti Heine v prejšnjih letih, niti Mickiewicz in Goethe lani, da drugih niti ne naštejemo, niso dobili doslej niti ene knjige. Poglavje o slovenskem Byronu je vredno sploh posebnega razmišljanja.

Ponatis, ki sem ju v začetku omenil, pa nista bila edina v programih naših založb. SKZ je najaval, da se držim samo še pri tem primeru, ponatis Voltairovega »Candida«. Ali nima Voltaira med vsemi svojimi številnimi deli res nobenega drugega dela, ki bi nas utegnil zanimati, oziroma ki bi bil vreden, da bi ga presadili k nam? Kako nedomisljen pa je bil vrh vsega sklep založbe, naj pokaže dejstvo, da je Antikvariat MK ponujal v nakup na platnicah SKT 1949, št. 10, prvo izdajo. Zelo umešno je vprašanje, kaj bi si koristilo, če bi ga ponatisnili? Koliko bi se spoznavanje Voltaira pri nas poglabilo? Ali ima potem kakšen smisel to delo ponatisnjevati?

Ker smo že ravno pri Voltairu, še nekaj o njem. Nenadoma in docela nepričakovano se je spomladaj pojavila na trgu obsežna knjiga z naslovom »Voltaira«. Menimo, da je bila ta knjiga za slovenske razmere preurazena. Kaj pomaga bralcu, če še toliko ve o nekem pisatelju, če pa njegovega dela ne pozna in ga poznaati ne more,

ker ga slovenska prevodna književnost ne premore! Take knjige dosega svoje namene šele tedaj, ko je nek pisatelj že dobera udomačen in ni samo golo literarno ime. Ta knjiga ni dosegla svojega namena in ga ne bo toliko časa, dokler ne bomo imeli prevedenih vsaj nekaj Voltairovih najznačilnejših del.

Ravno nasprotno kot z Voltairom pa se je zgodilo s Shakespearom in Molièrom. Četudi je pri nas Shakespear postal že naša prava narodna lastnina, še do danes nismo dobili o njem kake knjige in to niti v zbirki. Mojstri in vzorniki, v kateri so jo n. pr. Hrvati izdali že pred tremi leti. To se ni zgodilo kljub temu, da je lansko leto naravnost razburkala naše množice s svojim »Hamletom«. Kaj bi bilo bolj preprosto, kot v dne, ko je vse govorilo o njem, stisniti gledalcu v roko knjižico o Shakespearu, ali pa mogoče celo ponatisneno dramo? Ali ni bila to edinstvena priložnost za kar najtesnejše zblizanje Shakespeara z našim delovnim ljudstvom?

Podobno kot s Shakespearom se je zgodilo z Molièrom. Lani je izšla v zbirki »Mojstri in vzorniki« o njem študija. Koliko bolj na mestu bi bilo, da bi izšla predlaskim, ko je bil v Drami na sporedu Tartuffe in je istočasno izšla tudi knjiga Molièrovih del.

Precej v prazno je izzvenel že prej tudi »Rousseau in Černiševski«. Se v mnogo večji meri pa bi to veljalo za najavljeno knjigo o uzbeškem pesniku Navolu, ki je pri nas popolnoma neznan pesnik. Videti smo sicer o njem film, kar pa nikakor še ne opravičuje, da bi izdali o njem knjigo, saj prav nič ne poznamo njegovega dela.

Ze teh nekaj primerov kaže, da zahteva čim večji uspeh knjige neke pogoje in da nekatere knjige, izdane o pravem času, lahko dosežejo vse drugačen uspeh, kot bi ga sicer. Kaže pa tudi, da smo na vse to do sedaj premalo pazili in da je v bodoče tudi take malenkosti treba bolj upoštevati.

Ob tej priložnosti naj opozorim tudi na že velikokrat izraženo željo nekaterih ljubiteljev igralske umetnosti, da bi namreč čim več del, ki jih igrajo v Drami, izšlo tudi v knjižni obliki. S koliko večjim zanimanjem in pridom gleda človek delo, ki ga pozna. Tako bi trenutno zelo ustregli gledalcem, če bi ponatisnili »Kralja Leara«. Prav tako bi se močno obogatila naša književnost, če bi ponatisnili Sheridanovo »Solo za obrekovanje«, Ostrovskega »Lisjakaa«, Calderonovo »Damo-Skrata« itd.

Končno bi k problematiki naših prevodov rad zapisal še nekaj besedi o prevodih iz staroklasične literature, h čemer me je posebno nagnil članek v SP, posvečen univ. prof. A. Sovrštu, ob koncu katerega so našete želje, kaj vse si želimo od njega. Rad bi namreč na srce položil našim založbam, naj posvetijo prevodom iz stare klasične vso pozornost. Naj nam, celi generaciji, ki je šla preko realnih gimnazij in ki nam je po vrhu vsega prekrizala študij vojna, in tudi mlajšim, ki danes obiskujejo gimnazijo, pomagajo, da bomo tudi mi mogli zajemati iz tistega vira, iz katerega se je stoletja oplajala naša kultura, pa nam doslej zaradi pomanjkanja značajne grščine in latinščine to ni bilo dano — iz nesmrtnega bogstva starih klasikov! Naj nam prof. Sovršt čim prej priredi knjigo grških in rimskih lirikov, podobno izdajo »Odisejev« in »Eneide« kot je njegova čudovita priručba »Ilijade« v CMD, ki bi zaenkrat mnogo bolj opravila svojo nalogo kot celotna izdaja, ker bi prikazala predvsem lepote, ki bi sicer v obširnem besedilu ne prišle tako do izraza. Razen tega si želimo predvsem

še nekaj glavnih del klasične drame in vsaj nekaj proze. Na ostalo bomo rade volje še nekaj počakali.

Kaj sledi iz povedanega? Skrbimo za večjo raznovrstnost pisateljev in del; nikar ne ponatiskujemo brez resnične potrebe prevodov; nikar ne izdajamo knjig, za katere ne obstajajo niti osnovni pogoji in izdajamo knjige bolj smotno!

Drugo, o čemer bi rad zapisal še nekaj besed, je zbirka »Klasje«. J. Gradnik je ugotovil, da je zbirka »Zalostno občila na pesku«. Če bi se DZS zavedala, s kakim veseljem kupujejo »Klasje« ne samo naši dijaki, temveč tudi preprosti ljudje, bi verjetno drugače ravnala z zbirko in ne dopustila, da je vse leto ostalo samo pri enem edinem zvezku! Ali naj to »Klasje« gre spet za prvimi »Klasjema«, po poti, po kateri je šlo prvo in drugo »Cvetje«? Ali ni ta naša že tradicionalna začetniška zaleteost in pozneje popuščanje pri zbirkah, kar prehuda?

Prav bi bilo, če bi razmišljala DZS, če bi se mogoče »Klasje«, ki naj kar ohrani svoj naveden papir in preprosto obliko prvih zvezkov, preosnovala v redno, mesečno izhajajočo zbirko, ki bi sprejela tudi naročnike.

Naj v tem letu DZS smatra »Klasje« za eno izmed svojih temeljnih nalog, naj ne pospeši samo izdajanja, ampak tudi nadomesti, kar je bilo lani zamujeno!

Končno še nekaj o opremi naših knjig. Ali se je res vse zarotilo zoper ubogo slovensko knjigo? Se teh malo knjig, ki izide, je pomanjkljivo tiskanih, slabo vezanih, kar vse je še deloma razumljivo. Nerazumljivo pa je, kako se morejo zagrešiti v opremi take neokusnosti kot n. pr. pri tako kvalitetni knjigi naj mi bo dovoljeno, da sežem leto nazaj, kot so Balzacove Zgubljene iluzije. Moj izvod ima zelenosive platnice, oranžen hrbet, naslov natisnjen z rdečo barvo, pajec in tisti balončič, ki plešejo okrog napisu pa so modri, črke so kot kruljave in na hrbtu je pisatelj še kakih desetkrat podčrtan. Vse skupaj je tako banalno, da je človeka sram. Tej opremi enakovredna je tudi oprema Pugljevih »Izbranih novel«. Naslovna stran je zmazek, ki naj bi predstavljal nekako tihotajče, črke so še grše kot pri Zgubljenih iluzijah, višek pa je gotovo poleg treh ribic v ekvariju na sliki še stara riba, naslikana čez pol hrbita! Kot da bi bil Pugelj ribič ali kaj.

Pa tudi oprema Gribojedovega »Gorja pametnemu« ni posebnookusna! Čemu le so potrebni tisti drugobarvni (!) zavoji pod naslovji?

Zavedajmo se da mora biti oprema knjige odraz njene notranjosti. Nikakor ne zahtevamo razkošno opremljenih knjig, zahtevamo pa dostojno in okusno opremljene. Kaj se da s preprostimi sredstvi doseči, naj nam bo za vzgled oprema »Zbranih del« naših klasikov ali pa »Izbrano delo« Puškina. Naj v bodoče naše založbe tudi tem vprašanjem posvetijo več pažnje.

Naj za konec podarim, da ni izdajanje knjig stvar samo naših založb, temveč nas vseh, in je zato potrebno, da v bodoče tudi naša javnost posveti tem vprašanjem več pozornosti. Naj se sodelovanje bralcev z založbami okrepi in naj se vprašanja knjižnega trga rešujejo sporazumno od zgoraj in spodaj!

IZ NEPOZNANE LIRIKE STANKA VRAZA

BURJA

Kam ste vi, moje pomladi slaviči, upovi v zlate dni ob dan in noč? Nehali so me kakor sladki pičci nehajo log v jesen. — So proč — proč — proč!

Zapadni sonce, dneva mi več nosi! Zadosť že dolgo upal sem zasteni: mladosti izginja čas, kak' zginja v rosi jaboljan cvet — minočnost sega ponj.

V vprašenih sem pokoj iskal knjigah ko čela med — nesrečen, ti, spomin! Za stari prah v grenkih branja brigah naplatil zrel mi um: — mi dal pein,

Z srca mi trga vere sladke sanje, ki so jih trudno mladem' vcepili, lovim se za razbite vere blanje, ko za razbit se čoln mornar lovi.

Vendar beže pred mano ti zakladi — le gol priplavam tje na suhi breg. — Oh, kje si, kraj, kje, vere zlati gradi? — Kje zvezda, ki mi sinila ssem prek?

Nemški Gradeo, 28. IV. 1934.

Slavici = slavci; upovi = upi; nehali = zapustili; zapadni = zapad; zaidi (vzhodno-štajarska oblika); minočnost = minljivost; čola = čehla (vzhodno-štajarska oblika); naplatil = poplaval (vzhodno-štajarska oblika); blanje = deske (vzhodno-štajarska beseda).

VEČERKA (VI)

Včeraj o mraku prišel sem do svoje priklata deše, stala je kraj kómena, skrbno v peč gledala. Tiho pridem do praga, čez prag lepo njeno gledam skrb: tresko ko našla kmal', kmal' kotala kaj v peč. Ko stopim čez prag, ko dober večer ji nazovem, gledala zamišljeno predse, ni rekla reči. Postojim pred njo, ki mi vsak stopaj inda poznała, ako kakohté tih bli, poznala vsaki glas. Al je to duša moja, ki inda ni naproti tekla, peljala beloroka v hram, posadila na klop? Stopim bliže do nje, zločesti jeziki clovečiji! Ma duša več ne pozna nič: ni noge ne glasu. Postanem kraj nje, poglednem do meglenega oka: »Al še me, ljuba, poznaš, Ajncika?« — Ne govori. — »Kaj pa ti je? Kaj razžalilo te, duša? Govori! — Znaš lica se skotenoje jej sive solze curom. Prašam, prašam ter si roko njeno v lice nesem, z desnicoj pa gladim lica njeno: jo tišim. Glav'co tožno mi nasloni na roko, jókaje pregovori: »Čemu sem verovala? Nič ni resen, ni resen. — Oh, nezamer', ne zamer' mi, zlati moje, kaj razžalostil goč mi srce, s solzami se razžalostil itak. Oh, nezamer', nezamer', da moje sumljivo je srce. Soseda prav'la mi, kaj od mene pesni zlašaš...«

Tu se meni spove in joče, jaz pa iz žepa vzamem pesnico in jo berem vso, vso, do slednje reči. Solzna pada mene pri reči: »Brez tebe mi život le smrt! Solzice kušnem iz oči, z usten itak meglico. Objamem telo, proč' nebusu podignem svojo ljubo; ji kušujem dušo, tak brz ji mine srca bol.

Priklata = veže; kómena = kamenitega prizidka pred zabljbim (odpr-tino v kmečko krušno peč); tresko = tresko; reč = besede; stopaj = korak; inda = druge krat; kakohté = kakor koli; ma = moja (knjižno dubrovaško-dalmatinsko); tišim = tešim, tolažim; resen = res; goč = govornica; itak = tudi.

Institut za narodnostna vprašanja pri univerzi v Ljubljani

Ze med prvo svetovno vojno se je vzbudilo upanje, da bo pravičen mir resnično prinesel vsem narodom pravico do samoodločbe, tako da bi bili odlomlj raznih narodov, ki bi ostali zunaj lastne državne tvorbe, reducirani na skrajni minimum, ki se ne bi dal dalje zmanjšati, ako ne bi hoteli s tem povzročiti še večje krivice, da bodo države po izkušnjah iz preteklosti in na osnovi idej, ki so se širile med vojno, z zakonom in dejanjem nudile tem zadnjim ostankom narodnih manjšin popolno zaščito in možnost svobodnega jezikovnega, kulturnega, socialnega in gospodarskega življenja. Toda vojne je bilo konec; clovečanske pravice in pravice malih narodov, ki so veljale kot geslo za časa vojne, so bile pokopane, namesto njih so se v najsurovejši obliki uveljavili nacionalna nestrpnost ter gospodarski in imperialistični pohlep velikih sil — zmogovalk. To je moral najhujše občutiti ravno naš narod. Več kot pol milijona Slovencev in Hrvatov (vsja Goriska, Trst in Istra, Kanalska dolina, večji del Notranjske, Reka in Zadar) je ostalo pod Italijo ter preko 100.000 koroških Slovencev in vsi gradiščanski Hrvatje pod Avstrijo, da ne omenimo naših manjšin na Madžarskem, v Romuniji in drugod. Kalvarija našega naroda pod Italijo, zlasti še pod fašističnim režimom, je vsem predobro znana in prav tako zatiranje naše manjšine v Avstriji, dokler je bila ta samostojna, in po priključitvi nacistični Nemčiji.

Nastala je nujna potreba po Institutu, ki bi sistematično zbiral gradivo o teh naših narodnih manjšinah in o manjšinah in manjšinski zaščiti sploh ter ga predelal in tako pripravil dokument za uveljavljanje naših pravic. Resnično se je leta 1926 ustanovil v Ljubljani Manjšinski Institut, toda ne po iniciativi državnih ali drugih javnih organov, temveč na vzpodbudo narodno obrambnih društev: Jugoslov. Matice in Ciril-Metodove družbe. Tudi po razpustitvi Jugoslovanske Maticе za Zivkovčevega režima leta 1930 je Manjšinski Institut dalje uspešno deloval, in sicer kot samostojna ustanova prav do izbruha druge svetovne vojne, ko so zatirali naših narodnih manjšin: fašistična Italija, nacistična Nemčija in Horthyjeva Madžarska, združeni zavratno napadli Jugosla-vija.

Vrzel, ki je nastala z ukinitvijo Manjšinskega instituta v Ljubljani, se je morala spet zamisliti, če nismo hoteli priti na mirovno konferenco ob koncu druge svetovne vojne tako slabo pripravljeno kot po prvi. Tega se je prav dobro zavedalo vodstvo narodno osvobodilnega gibanja in že januarja 1944 je SNOS ustanovil na danjem svobodnem ozemlju Bele Krajine in Kočevja Znanstveni Institut, ki je med drugim prevzel tudi pripravo gradiva za mirovno konferenco.

Po končani vojni (junija 1945) se je v okviru Znanstvenega instituta, tedaj že v Ljubljani, za pravkar omenjeno nalogo organiziral poseben Odelek za mejna vprašanja. Ta odelek je tesno sodeloval z Institutom za mednarodna vprašanja, ki se je ustanovil pri Zunanjem ministstvu v Beogradu pomladi 1945 in je deloval tja do začetka 1947, ko so bile podpisane mirovne pogodbe z Italijo, Madžarsko, Romunijo in Bolgarsko. Skrajni istočasno je prišel v likvidacijo tudi Odelek za mejna vprašanja.

Problemi pa, s katerimi sta se bavili obe ustanovi, so trajali dalje in so bili še vedno enako aktualni. Po mirovni pogodbi z Italijo so namreč ostali pod Italijo še vedno vsi Beneški Slovenci, Kanalska dolina, del Brd ter Gorica s Sočo do njenega izliva v morje, še večji del našega naroda pa je bil vključen v novo ustvarjeno Svobodno tržaško ozemlje. Kljub mednarodnim določbam in kljub splošnim določbam v domači ustavi ter izjavam vodilnih činiteljev je vprašanje zaščite naših rojakov v Italiji in na Svobodnem tržaškem ozemlju povsem odprto. Prav tako so še dalje ostali onstran meje rabski Slovenci. Do mirovne pogodbe z Avstrijo, ki naj odloči o usodi koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov, pa do danes še ni prišlo.

Zato je vlada Ljudske republike Slovenije z uredbó z dne 7. februarja 1948 ustanovila Institut za narodnostna vprašanja pri univerzi v Ljubljani. Institut se je konstituiral šele v pozni jeseni 1948. Po členu 3. ustanovitvene uredbe je naloga instituta proučevanje političnega, gospodarskega, socialnega in kulturnega položaja in razvoja ob mejah naših državnih meja

živeti Slovencev. Po svojem programu bo Institut nadaljeval delo predvojnega Manjšinskega instituta in sedaj odpravljenega Odelka za mejna vprašanja, od katerih je tudi prevzel knjižnice, arhive, dokumente, druge zbirke in inventar. Po svoji formi kot republiška znanstvena ustanova na univerzi pa je Institut za narodnostna vprašanja nekaj povsem novega.

Po svojem delokrogu sega v področje raznih fakultet. Po zgodovinskem in jezikovnem proučevanju zamernih in obmejnih Slovencev ima zveze s sedanjo filozofsko ali humanistično fakulteto, po zemljepisni strani manjšinske problematike pa z novo ustanovljeno matematično-prirodoslovno fakulteto. Proučevanje pravnega položaja naših rojakov onstran meje in zaščite njihovih pravic ga veže s pravno fakulteto, proučevanje njihovih gospodarskih in socialnih problemov pa z gospodarsko fakulteto. Institut je tedaj po svojem delokrogu medfakultetna ustanova: kot taka je bila tudi ustanovljena ter je bila neposredno podrejena rektorju.

Glede na zemljepisno območje svojega proučevanja ima Institut dva oddelka: odelek za zahodno mejno področje in odelek za severno mejno področje.

Institut pa svojega delovanja seveda ne more omejevati samo na golo zbiranje in proučevanje materiala o zamernih Slovencih, temveč mora pri tem upoštevati tudi splošne politični, gospodarski, socialni in kulturni položaj držav, v katerih živijo naši rojaki. Posebno pažnjo mora posvečati ravnanju z drugimi narodnimi manjšinami v raznih državah. Svoboda in pravice ki jih uživajo pri nas narodne manjšine, in sicer vse brez razlike, bi lahko bile zgled drugim državam za reševanje manjšinskega vprašanja.

Institut je bil, kakor omenjeno, konstituiran pred dobrim letom. V tem kratkem času je že uspešno organiziral svoje delo. Danes razpolaga s knjižnico, ki šteje preko 3000 del, z velikim številom listov in časopisov, z bogato kartografsko zbirko in z zbirko dokumentov in slik.

Dr. Lavo Čermelj

N k i poglavit iz zgodovine upodabljajoče umetnosti

Z imeni obeh ustvariteljev gentskega oltarja, ki ne predstavlja le začetka, ampak tudi najpomembnejše delo starozgodovinske slikarstva 15. stoletja, je povezan lep kos raziskavanja umetnostnih zgodovinarjev zlasti zadnjih petdesetih let, zanimanje za njuno delo pa se je ohranilo nepretrgoma skozi vseh pet stoletij. Hubert in Jan van Eyck! Zgodovina je radodarna še s podatki o drugem in njegovo vlogo imamo danes pred očmi dovolj jasno osvetljeno. Prvega, domnevno starejšega, je pozabilo že njegovo stoletje. Italijanski pisec sredine quattrocenta imenuje Jana pictorum principes — kneza slikarjev, Diler, ki potuje 1521 po Nizozemskem, ve prav tako le za Jana van Eycka, ta dva kot drugi se ne spomnita Hubert niti z besedo. Šele sredi 16. veka ponovno odkriti napis na taktat restavriranem oltarju obudi spomin na njega početnika, ostane pa do danes — deloma poškodovan in ne povsem razvoljan — tudi malone edini vir zanj. Celo za to, ali sta bila oba slikarja res brata, ni najsigurnejših dokazov in vse, kar so pozneje dobe od nizozemskega Vasarija, Karla van Mandra dalje nabrale o njihovi medsebojni umetniški odnosih, je ostalo veidel domneva in bolj ali manj verjetna hipoteza.

Delo van Eyckov pada v čas prve polovice 15. stoletja, veka torej, ki ga je navdala s prvima desetletjema naslednjega vsaj za Italijo povzemat z besedo renesansa, oznako, ki jo pri drugih deželah uporabljamo navadno šele za kasnejši čas ali pa jo sploh opuščamo. Toda če je prvotno renesansa pomenila le kulturni prepoved Italije in tudi to zlasti glede na zglede, ki so v njej vidni, vidimo danes v njem renesansa vse čisto terestralno

nevezano kulturno razdobje, ki predstavlja ideološki izraz v teku srednjega veka okrepjenega evropskega meščanstva, zlasti trgovskega stanu, borečega se za svojo politično in kulturno emancipacijo. Tako pa oznake renesansa ne moremo omejevati na eno deželo, ampak jo moramo raztegniti povsod tja, kjer se pojavljajo in sorodnih socialno-gospodarskih podlagah tudi na duhovno-umetnostnem področju novi izrazi, bistveno nasprotni srednjeveškemu gledanju na svet in njegovo ureditev. Teh ne bomo našli povsod enako zastopanih v vseh smereh clovečove kulturne dejavnosti. Največji progresivni preobrat tudi nikar ne temelji na kakih grobo vidnih socialnih revolucijah. V nasprotju s stihističnimi in sporadičnimi puntji škričkov tlačenih množic delajo revolucionarji misli in čustev formalno še v veliki meri prav za prve predstavnike ločene in cerkvene hierarhierje, kar pa o ogromnega pomena njihovega dela za bodočnost ne more zmanjšati. Medtem ko je Italija quattrocenta daleč vodilna v razvoju filozofije in literaturo, stavarstva in kiparstva, ji le v napredku slikarstva sever ne dopušča, da bi nesporno zavzela prvo mesto. Prav zaradi slednjega menimo, da moremo vendar — zlasti še, če upoštevamo materialne pogoje — vendar operirati sicer tolikokrat zavrzanim pojmom severne renesance, čeprav seveda mutatis mutandis in z nekimi omejitvami.

Med stoletno vojno Anglije in Francije (1389—1453), se je na severu in vzhodu slednje ležala burgundska država še bolj okrepila, njeno težišče pa se je kmalu prevesilo na gospodarsko naprednejši severni del, na ozemlje današnje Belgije in Holandske. Južno deželo — Flandrija in Brabant — so

se odlikovale z znatno tradicijo obrti in trgovine, ki je narasla že pred odkritjem ekonomskih vrednot Atlantika. Med drugimi mesti je n. pr. baš Brugge kot ena najvažnejših poslovalnic Hanze in postaj blagovne izmenjave med zahodnimi in severovzhodnimi deželami, Rusijo, Poljsko in Skandinavijo, prejemal stalno spodbudo od trgovine, ki je preseljala okvir ožje državne tvorbe. Od začetka 13. stoletja pa do sredine 15. je Brugge, ki je postal tudi glavno tržišče delovanja Jana van Eycka, središče svetovne trgovine in italske veleobrti v zahodni Evropi, za svoj čas velenost tudi po izrednem številu prebivalcev.

Ko so dobili oblast burgundskih vojvod spet pripadniki druge linije francoske vladajoče dinastije, tokrat družine Valois, so imeli v vinorodni deželi, ki je bogatela i s prometom i s tekstilno manufakturo, vse možnosti, da dajo že poprej uveljavljeni prefirni kulturi francoskega dvora nov sijaj. Po vzoru svojega bližnjega sosednika, največjega zbiratelja novega časa — Jeana de Berryja — so se trudili, da se obdajo s čim večjo in čim luksuznejšo »garderob« v najširšem pomenu. V času neprestanih preprirov med dinastijami in fevdalci je bilo najbolj zaželeno lahko prenosljivo blago — najrazličnejši zlatarski izdelki — okras in orožje, oklepi in kostumi, dragocene tkanine, krzno in razkošno opremljeni pa poslikani ropotni, po največ molitveniki — tako imenovane »Livres d'Heures«. Tu, v tem živo blešččem svetu draguljev in preprog, brokata in svil in zlasti umetniško okrašenih ropklovov temelji umetnost Jana van Eycka, solidnega meščana in obrtnika in obenem dvornega slikarja in komornika burgundskih vojvod.

Slovenjegradec, 23. januarja
Tekmovanje uslužbenecv gozdnih lesno-industrijskih magazinov je spremljala pred tedni vsa trgovska mreža slovenjegradskega okraja z napeto pozornostjo. Ob zaključku tega tekmovanja so se odločili, da ga razširijo na vsa trgovska mreža. Trgovine so tekmovalne 40 dni v ureditvi prodajalca, gladišč in izložb, v uvedbi blagovne, pekovne in embalažne kartice, v uvedbi čim kulturnejše postrežbe in blaga, v točnem in pravočasnem obravnavanju vseh predmetov, v usposabljanju mlajšega kadra, v organizaciji ljudskih sestankov po podjetjih, v uvedbi čim kulturnejše postrežbe in odpravi protekcionističnega rezerviranja blaga, v študiju s potrošniki materialom in v znižanju stroškov.

Poslovna okrajna komisija je ne-urodno delala in pregledala večino podjetij celo po trikrat. Od enega do drugega pregleda se je stanje po trgovskih vidno boljalo. Izginili je prah s polic, predmeti so dobili svoj stalni prostor in v vseh sredstvi so povsod presjajali mrčes ter ga uničili.

O uspehih tekmovanja so se pogovorili na okrajni konferenci v Slovenjegradu 22. t. m. Ob tej priložnosti so ugotovili, da od 87 poslovalnic samo tri niso mogle ali niso hotele razumeti gena sprejetega tekmovanja. Teje vrnemo so bile kmetijske zadruge Gmeče, Sele in Crna.

Ob velikem odobravanju navzočih so najboljši prejeli zaslužen priznanje. Prvo mesto in s tem prvič podeljeno čestno prehodno zastavico je prejela poslovna gozdnega lesno-industrijskega magazina Slovenjegradec, ki jo vodi tov. Janko Zemljčič. Od dosegljivih 150 točk so dosegli 135 točk. Ob prevzemu prehodne zastavice so dobili tudi lepo, vsekakor zaslužen denarno nagrado.

Kdo bo prvi?

Drugo mesto v tekmovanju je zasedel gozdni magazin v Vuzenici s 132 točkami, tretje pa industrijski magazin Železarne v Guštanju s 127 točkami.

Poslovna okrajna komisija je ne-urodno delala in pregledala večino podjetij celo po trikrat. Od enega do drugega pregleda se je stanje po trgovskih vidno boljalo. Izginili je prah s polic, predmeti so dobili svoj stalni prostor in v vseh sredstvi so povsod presjajali mrčes ter ga uničili.

Največ nerednosti je ugotovila komisija pri pregledu kmetijskih zadrug. Samo kmetijski zadrugi v Prevaljah in Dovžah sta se povzpeli nad 100 točk, vse druge so ostale znatno izpod 100.

Po razdelitvi nagrad se je vsa trgovska družina slovenjegradskega okraja izrekla enodušno za napoved tekmovanja vsem okrajnim ljudskim odborom mariborske oblasti in poslala pozdravno resolucijo ministru za trgovino pri vladi LR Slovenije.

Na konferenci so razpravljali udeleženci tudi o tem, kako izboljšati preskrbo našega delovnega človeka. Neumestno je na pr., da prejemo v Slovenjegradu material za doplate iz vrhniške tovarne, ki pa izdeluje tovarna usnja v Slovenjegradu trapezne krupne. Zdi se, da industrijskih in fizičarskih revirjev v slovenjegradem okraju v Ljubljani ne štejejo med prioriteto, kajti okrajna trgovina

SMUČARSKO PRVENSTVO ŽELEZNIČARJEV Jocij, Bošković in Černičeva zmagovalci v smuku

Drugi dan železničarskega tekmovanja v Kranjski gori je bil na sporedu smuk za železničarje in članice. Nastopilo je 46 članov, 32 mladincev in 18 članic. Smezne razmere so bile ugodne, ker je sneg padel 20 cm novoga snega. Proga je bila precej teža in je bila za članice dolga 200 m, za železničarje pa 300 m, za članice pa 100 m z višinsko razliko 200 m. Start je bil pod vrhom Vitranca, oziroma v bližini železniške proge.

Prvi so startali člani. Najbolj je presenetil Ante Bošković, član sarajevskega Železničarstva. Po hitrosti in lepi vožnji se je odlikoval Jože Bizjak iz Ljubljane. Pri članicah ni bil dosežen začetni uspeh, ker jim manjka tekmovalne rutine. Šele razsuli grede tudi na mešanem nesopražju in tehničnem rovu, ko so morale zaradi tega na startu čakati čeli dva ur. Nepričakovano se je uvrstila med najboljšo tekmovalko Olga Mantula iz Sarajeva.

Podrobni rezultati so bili naslednji: član Bošković (Lj.) 2:12, 2. Bizjak (Lj.) 2:20, 3. Paternost (Po.) 2:30, 4. Čvječič (Beograd) 2:34, 5. Kanlan (Jesenice) 2:37, 6. mladinci: 1. Bošković (Sarajevo) 1:59, 2. Bizjak (Ljubljana) 2:00, 3. Pajer (Hilinski) 2:05, 4. Novak (Sarajevo) 2:10, 5. Nikolavčič (Gorica) 2:18, 6. članice: 1. Černič (Maribor) 1:30, 2. Mantula (Sarajevo) 1:31, 3. Muraus (Maribor) 1:50, 4. Fšinger (Mambor) 1:55, 5. Horvat (St. Peter) 2:00.

3. skupnem plešanu vodi Ljubljana z 259,16 točkami pred Mariborom z 254,51. Jeseničani z 253,12. Sarajevom z 244,44. Beogradom z 243,33 itd.

Jutri bo tekovanje štetat. Član bo do tekle 4x19 km, mladinci na 4x5 km.

Vesposod tekme smučarjev
Ugodne snežne razmere so privabile na smučišča ljubitelje zimskih športa. Telesna društva in smučarske sekcije hitro zdaj v organiziranju tekmovanj. Tako so tudi minulo nedeljo tekmovali Mestničani, smučarski zlet je organiziralo TD Veriga z Loco, smučarska sek-

Napake pri razdeljevanju blaga Mednarodnega dečjega fonda

Delitev pomoči Mednarodnega dečjega fonda, ki jo republiko koordinacijski odbor vodi po okrajnih koordinacijskih odborih, ni važna samo zaradi tega, ker predstavlja ta pomoč izreden odstotek k prehrani naših otrok, temveč tudi zato, ker je naša država članica mednarodnega fonda in mora vanj po mednarodni pogodbi prispevati mnogo sredstev.

Republiki koordinacijski odbor je lani sicer vse poslovanje postavil na dobre organizacijske osnove, so pa še vedno razne napake in pomanjkljivosti po krivdi raznih čimteljev, ki neposredno sodelujejo pri razdeljevanju pomoči. Tako se dogaja, da se hrana v nekaterih okrajih in pri nekaterih ustanovah kopiči, medtem ko je drugod primanjkuje. Pri okrajnih koordinacijskih odborih je premalo sposobnih tehničnih tajnikov. Slabo izpolnjevanje delilnih planov je tudi v zvezi z zakasnelimi dodelitvami moke in sladkorja od nekaterih okrajnih poverjenih za trgovino in preskrbo. Naša država mora namreč prispevati po 50 gramov kruna in 10 gramov sladkorja v vsakemu obroku v šolskih in terenskih mlečnih kuhinjah. Tudi delilna mreža se ni povsod v skladu z dejanskimi potrebami. Največ nepravilnosti je pri poslovanju na terenu, o čemer pričajo naslednji primeri, ki so jih ugotovili člani republiškega koordinacijskega odbora pri svojih obiskih.

V okraju Trebnje je 11 delilnih centrov, a v zadnjem polletju niso ničesar razdelili. Stara zaloga mleka in mila je ležala v skladišču, novo polnjatev mleka pa so začasnó spravili kar pod kozolec. Organizacija dela je slaba, arhiv neurejen, odboreve seje neredne in slabo obiskane, kontrole na terenu pa skoraj nobene. Namesto 70% entote in 30% korusne moke so delili samo korusno moko. Po riž za bolnega otroka so hodile matere tekat, kadar so doma krali in delali kobase.

Okrajni koordinacijski odbor na Jesenicah je dosegel samo 66% plana koristnikov, čeprav je v velikem industrijskem kraju otrokom predvsem potrebno mleko. Čevlji, ki so bili poslani za otroke v ustanove, še vedno ležijo v skladiščih in v skladišču je našla kontrola tudi še nerazdeljenih 300 kg posnetega mleka in 200 kg graha. Okrajni koordinacijski odbor Grosuplje je že v oktobru vse razdelil, kar je bilo določeno za 6 mesecev, t. j. do konca februarja. Tudi v Trbovljah so od 6000 upravičencev po novembrskem planu dali pomoč samo 3439 osebam in namesto da bi uredili razvažanje sladkorja in moke šolskim kuhinjam, se te zaloge kopičijo v Trbovljah. Odbor ne obviada delilne

Novi izdelki za široko potrošnjo

Industrija kovinskih izdelkov v Mariboru je letos začela v svojem oddelku za izdelavo kartotek in pisarniških potrebnih izdelovati nove predmete za široko potrošnjo. Tako so začeli izdelovati gumijaste obložke za kolesne plašče, čitainke za čevlje in trikotnike za šipe. Prihodnji mesec pa bodo začeli izdelovati ključavnice za pohištvo in škatlice za blazinice za štampiljke.

46 let vestnega službovanja

Pred kratim je bil upokojen v 67. letu starosti in skoro po 46-letnem vestnem delu Franc Miljavc, delovodja mestnega podjetja Cestogradnja v Ljubljani, doma iz Grgarja. Pred prvo svetovno vojno je delal pri nekem italijanskem podjetju, po vojni je nastopil službo pri komisiji za osuševanje Ljubljanskega barja kmalu pa je prestopil v mestno službo, kjer je ostal do upokojitve. Bil je glavni delovodja pri kanalskih delih in je v svojih socialni napravil veliko kilometrov novih kanalov. Vzgojil je vrsto strokovnjakov. Pri kanalskih delih bodo pogrešali skromnega in izkušnega mojstra, ki bi bil kljub svojim letom še ostal v službi, če se ne bi pri delu ponesrečil. Tovariši Miljavcu želimo, da bi svojim naslednikom pri delu še vrsto let pomagal s svojo izkušnostjo.

Te kmovanje obsega tudi izboljšanje poročil planske evidence, ki je važna za zasledovanje plana blagovne prometa. V tekmovalnem načrtu, ki ga je sestavil okrajni magazin Idrija, je velik poudarek na zboljšanju kulturne postrežbe potrošnikov ter na urejenosti trgovskih obratov in izložb.

Komisija, ki je bila sestavljena pri poverjenstvu za trgovino in preskrbo okrajnega ljudskega odbora Idrija z nalogo, da ocenjuje uspehe tekmovanja, je že ugotovila, da se stanje v trgovski mreži vidno zboljšuje. Sedaj je na prvem mestu Potrošniška zadruga in Idriji, njej pa sledita Rudarski in Gozdni magazin. Na četrtem mestu je Okrajni magazin, med tem ko je Okrajna zveza kmetijskih zadrug še daleč zadaj.

Kratke šahovske vesti

Velemojster Vasja Pire je 20. t. m. odigral v Mariboru simpatično proti A. Kramaru. Po 5 in polurni igri je velemojster dobil 19 partij, 9 remiziral, 12 pa izgubil. Zmagal je Črtič, Brisnik, Kramar, Ritor, K. Rupar, Šneberger, Gojija, Ačko, Ilgo, Kos, Jertein in Rožič, remiziral pa so dr. Klavina, Nadja Farlan, Bera Petrič, Špica, Gudelj, Nikunda, Zimšek, Mor in Podlipnik.

19. t. m. je igral Vasja Pire handicap dvoboj na deseti deskah z mladinsko reprezentanco mariborske oblasti. Po 3 in polurni igri je velemojster dobil 7 partij, 1 izgubil, 2 pa remiziral. Zmagal je Radovanovič, remiziral pa sta Njegovna in Jeretin.

Na mladinskem prvenstvu poljskega okraja, ki se za udeležilo 14 šahistov, je zmagal Svetislav Milenković z 11 točkami. Drugo in tretje mesto sta delila Ivan Šiba in Fran Krusič, med zmagovalci, ki so dosegli nad 50% točk, so še Einfaht, Čerak, Podobnik, Mišič in Roja.

V Ljubljani je med 15 mladinci zmagal Oveto Trampus, ki je osvojil 13 točk. Drugo mesto je zasedel Grosak, tretje in četrto mesto Lovše in Sušnik, peto Krasovec itd.

Na brzoletnem turnirju za prvenstvo Ljubljane v januarju je zmagal Ivo Bačič mlajši pred Krivcem, Slokanom in Hočvarjem.

Mojstev Bora Tot je v Novem Sadu igral simpatično 27 pripadnikov J.A. Dobil je 30 partij, 9 remiziral in 5 izgubil.

V slovenjegrskem okraju sta na mladinskem prvenstvu z 8 udeleženci zmagala Mirko Ramšak in Silvo Šturm s 8 in pol točkami. Prvo mesto je zmagal Marjan Kolarič s 7 točkami, drugi Marjan Kotnik s 3 točkami itd.

Na brzoletnem turnirju v Mariboru, ki se ga je udeležilo 12 igralcev, sta zmagala mladince Horvat in Mikunda s 7 in pol točk. Kos in Rupar sta dosegla 7 točk, Šiba in Škerjanec 5 in pol itd. Mladinsko prvenstvo ljubljanske oblasti se je začelo 20. januarja v Ljubljani. Udeležilo se ga je 18 igralcev. Po X. kolu vodi Trampus z 8 točkami pred Riharjem 6 in pol (1), Rohlekom in Groskom 6 in pol, Blincem 6 (2), Vavpetičem in Čučermanom 5 itd.

OBČNI ZBOR SAHOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

bo v nedeljo 29. januarja ob 10 dopoldne v prostorih ministrstva za ljudsko zdravstvo v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2. Udeleženi naj zaradi pomankanja predložitve pridojo v nedeljo zjutraj.

PRVENSTVO SLOVENIJE V HOKEJU Razlag : Polet 12 : 2

V torek je bila v Celju odigrana v polfinalnem tekmovanju za prvenstvo Slovenije v hokeju na ledu odločilna tekma za mariborski Polet, ki je tekmo izgubil in izgadel iz finalnega tekmovanja. Visoki zmagi hokejistov iz Brezice pripomnijo resno število rezervnih igralcev (10), ki so se v igri stalno menjavali in tako diktirali ostalo tempo, dočim so imeli Mariborčani le eno rezervno. Razlag je v tem tekmovanju pokazal precejšen napredek glede na lani. Poljska je, da ima moštvo Razlaga več mladih igralcev.

Smučarske tekme in tečaji

V bližnjih dneh je na sporedu več smučarskih tekem in tečajev. Iz obširnih razpisov objavljamo glavne podatke. V štadiju 4x19 km za člano bo v nedeljo 29. januarja ob pol 9 zjutraj v Novem mestu. Prijave je treba poslati na Slovenski šport, Novo mesto, ob 28. t. m. zvečer. Društva lahko postorijo več štadij. Stroški prehrane, stanovanja in vožnje nosi SZS. Tekmovalci naj pridejo v soboto zvečer v Novo mesto in naj prinesejo s seboj po 2 ožigi.

PABERKI S PODROČJA KULTURNEGA TRGOVANJA

V začetku januarja so se Ljubljanečani nekaj dni razgovarjali o izložbi fiktivne trgovine magacina na Tyrševi cesti. Govorili so ne samo o krasnih gorskih in smučarskih čevljih ter raznih fiktivnih potrebščinah v tej izložbi, temveč tudi o okusni ureditvi izložbe. Prav tako vzbujala naša s svojimi izložbami navadno precejšnje zanimanje, saj je videti pred njimi vedno dovolj ljudi, kadar pa jih manjajo, velikokrat zlepa niti ne prides do stekla. Verjetno pa se še nobene mu Ljubljanečani ni zgodilo, da bi bil občudoval zaprta razstavišča izložb v franciškanski pasži. Kvečjemu zmrznili se je nad njimi, češ vidiš, tako je s temi našimi trgovci.

O izložbah pa je treba reči še nekaj drugega in sicer to, da vplivajo na promet. V nekaterih ljubljanskih trgovinah je padel lani promet med drugimi tudi zato, ker so te trgovine zamemarile svoje izložbe. Kdor tega ne verjame naj čita dalje:

Ko sem pred dvema ali tremi tedni žalostno ogledoval vse raztrgane preste svojih rokavic in spoznal, da so nepreključno v pokoj, in sam si rekel: kaj razmišljaš, Frenk, idi in si kupi nove. Pa sem šel. Od izložbe do izložbe, a reaktiv nisem našel. Ne po planu I, ne po planu II. Pogledal sem v nebo, se stresel in suknilji in dejal: Ne, ni poletje! Se prav pošteno me mrazi. Morda pa imajo rokavice v trgovini. In že je dejal drugi glas: Kdo ve, če ne, saj moke tudi ne vidiš v izložbi, dobi se pa le. Ta misel mi je bila v tolažbo. Cim utegnem, si vzamem en dan izrednega dopusta, da nejdem trgovino, ki me bo s toplimi volnenimi rokavicami rešila neprijetnega gomazjenja v prste.

Mene so zanimala rokavice. Koliko pa jih je, ki iščejo in ne najdejo (čeprav je zapisano obratno): robe, naravnice, gamaše, podveze, čevčice za ventile, zobne ščetke, krtače ribarice, trude, itd. itd. Zaradi brezuspesnega medija se vriva v njihova srca zagrčenost in njihovo socialistično zavest prekuša glas, ki jim prišepetuje: ali sploh kdo misli na te tvoje potrebe, tovariši?

Vsi ne moremo stanovati sredi mesta. Pred premetitvijo v Ljubljani si s tem res nisem belil glave. V Ljubljani pa sem začel gledati drugače. Stanujem na skrajni periferiji, službo pa imam prav v središču mesta. In do kabinjskih spoznanj sem moral priti?

Preveč skušen imam, da bi makar s prijazno besedo opozoril prodajalca, kaj je prav in kaj ni prav. Kako lahko bi mi vrnila: Kaj te to briga, tovariši. To se mi je namreč že zgodilo.

Kot velik ljubitelj knjig sem zahajal pred vojno zelo pogosto v takratno Bemburgovo knjigarno na Miklošičevi cesti. Kako so ti postregli! S kakšno prijaznostjo! In če sam nisem vedel točno, kaj bi rad, so mi vedeli svetoovati in ponujati, tako da zlepa nisem šel iz knjigarne, ne da bi kaj kupil. Takšni so v sedanjem antikvarijatu Cankarjeve založbe tudi še danes. Ni so pa takšni v vseh knjigarnah. — Razumem, da ustvarja kulturna lakota našega v socializmu prebujajočega se ljudstva tako veliko zanimanje za knjige, da se začnejo tudi na tem področju čutiti nekakšno relativno pomanjkanje. To razumem in vesel sem tega. Je pa nekaj drugega, kar občutim zelo neprijetno. Stopim v knjigarno, ker rabim lepo knjigo, recimo za darilo. Ne morem zasledovati vseh naših izdaj in tako je jasno, da želim od prodajalke nasveta. Kolikokrat sem bil razočaran! Kolikokrat sem moral kot kupec in kot človek, ki ne dela v knjigarniški stroki, naštevati prodajalki knjižne novitke, ki so mi slučajno ostale v spominu iz čedopisov in o katerih prodajalka ni vedela mnogo. »Če bi bil jaz tak, ne bi daleč prišel v svojem poklopu! Tako sem

očenil v mislih take prodajalke in šel praznih rok iz knjigarne.

O teh rečeh sem veliko razmišljal, pa malo govoril. Pred dnevi pa je bila v Ljubljani konferenca, ki me je vzbudila bli k temu, da o tem celo nekaj napišem. Tretja medmesta trgovinska konferenca je obravnavala dela vprašanja in jim posvetila dober del svojega časa. S kakšnim užikom sem sledil referatu vod. Rada Klenovska iz Maribora o organizaciji kulturnega trgovanja. Glej, sem si rekel, saj to so stvari, ki tebe mučijo, pa si misliš, da je bolje, če o njih molčiš. Tovariši Klenovšek pa je tako jasno povedal, da je treba govoriti o tem, ker gre za pomanjkljivosti, ki jih je mogoče odpraviti. V desetih poglavjih svojega referata je obdelal preučevanje potrošniških želja, prostora za prodajo blaga in velikost ter strukturo mreže prodajalca, orientacijsko razmestitev prodajalca, zunanji izgled trgovin in zavijanje blaga, reklamno in izlaganje blaga ter zdravstveni nadzor nad živili, izgradnjo kadrov, odnos prodajalcev do kupcev ter spretnost prodajalcev pri prodajanju blaga.

Konferenca sem se udeležil kot poslušalec in hudo me je dajalo, da bi posegel v diskusijo, ki so se je živahno udeleževali delegati iz Ljubljane, Novega Sada, Reke, Beograda, Skopja, Zagreba, Sarajeva in nekaterih drugih večjih mest. Dotaknili so se

prav vseh stvari v zvezi z vprašanjem kulturnega trgovanja in sprejeli sklepe, od katerih si smemo obetati marsikaj. Vem, da zanimajo ti sklepi tudi naše čitatelje, zato naj omenim vsaj glavne in sicer:

Trgovine morajo zbirati podatke o tem, kakšno blago žele potrošniki. Tako bodo lahko dajale koristne predloge industriji in pomagale, da se odpravi pomanjkanje tistega blaga, za izdelavo katerega ni nobenih objektivnih ovir.

V velikih mestih morajo ustanoviti poverjenstva za trgovino in preskrbo takoj zglede trgovine, ki bodo vsem ostalim trgovinom vzor glede zunanjega izgleda, notranje ureditve, čistosti, ureditve izložb in glede odnosa do potrošnikov.

V prihodnje je treba veliko več skrbi posvetiti vprašanju kulturnega odnosa prodajalcev do potrošnikov in povabiti v ta namen k sodelovanju množične organizacije. To vprašanje je treba obravnavati tudi na zborih volivcev in potrošnikov.

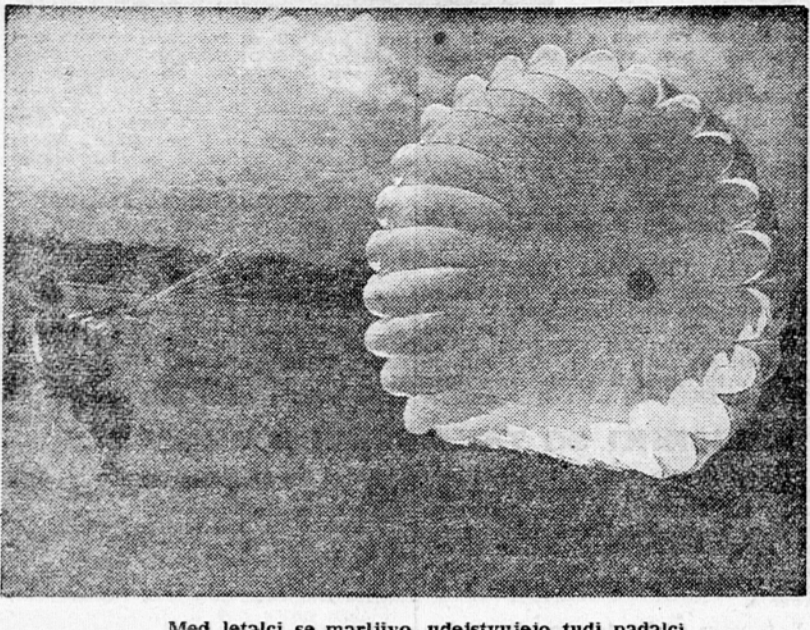
Za boljše, kulturno trgovanje je treba organizirati tekmovanje med podjetji v posameznih mestih, kakor tudi med mesti samimi.

V vseh večjih mestih je treba izvesti mesec kulturnega trgovanja.

Potrošniki imajo k vsemu temu samo eno pripombo: da bi se vsi ti sklepi uresničili in da bi se mesec kulturnega trgovanja uspešno in pedagoško

LJUDSKA TEHNIKA

Letalci so izpolnili svoje naloge

Med letalci se marljivo udeležujejo tudi padalci

V nedeljo 22. t. m. je bila v Ljubljani redna letna skupščina Letalske zveze Slovenije. Predsednik Jule Vrbič je poročal o nalogah zveze v letu 1950, sekretar Alfréd Grobner pa o letu v preteklem letu...

Dnevne VESTI

KOLENDAR

26. 1. 1950. - Rojen Matija Čop, jezikoslovec in književni zgodovinar. 25. 1. 1924. - Petrograd-Peterburg preimenoval v Leningrad.

DEŽURNA LEKARNA

Centralna lekarna, Tromostje, Trg Franca Prešerna 5.

Putnik privedi v nedeljo 29. januarja

amaterski zlet v Planico s posebnim vlakom. - Prijave sprejema Putnik, Ljubljana.

Uprava podjetij, mlekarna, pekarni in obrtne restavracije RLO III, Moste, jevila, da se je preselila na Zaloška št. 69. Uradne ure za stranke so od 9. do 12. ure.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi vse tovaršje zdravnike in medicinske predavatelje primarija dr. Viktorja Funderja z Reke, ki bo predaval o Prinosu k terapiji eklampsije v petek 27. januarja ob 19 v predavalnici Interne klinike.

Alpinisti in pripravniki AO Univerza v Cetrtek 26. januarja bo ob 19 v sobi 7 na univerzi sestank. Na dnevnem redu: predavanje in delitev opreme. - Udeležba obvezna.

Kemski tehniki I. letnika, ki stanujejo v Ljubljani ali okolici Ljubljane, naj se zberejo 4. februarja ob 16 v Kemski predavalnici Fesova ulica.

V pokostitve spomina pokojne Zofje Marije je družina Simgajda poklonila 500 din za slovo mladino. Iskrena hvala!

Koncerti

Nocojšnji simfonični koncert Slovenske filharmonije ima naslednji spored: Schumann: IV. simfonija. Mozart: Koncert za klavir in orkester, solistka Velta Valt; Čajkovski, Romeo in Julija; Verdi, Silezijske večerice. Dirigent: Karlo Zechel. Na razpolago je še nekaj stojšč.

Koncert slovitih pianistke Bruneholliere bo v ponedeljek 30. januarja ob 20 v veliki filharmonijski dvorani. Predpoda: Kajdžarna muzikali.

SPORED ZA CETRTEK

Poročila ob 6.15, 7.00, 12.30, 15.00, 19.00, 22.00 in 23.30. 6.00 Vedri domači napavi; 6.30 Jutrzanja telovadba; 6.40 Plesna glasba; 7.10-8.00 Jutrzanji koncert; 12.00 Izoper Pionierov koncert; 12.40 Pesmi narodov Jugoslavije - sodobnega Helena Plever; in Avgust Stanko, vmes plošč; 13.20 Oddaja za pionirje: Ljudska republika Orna gora; 13.40 W. A. Mozart: Simfonija v Es duru; 14.00 Izra Stojan Stenovec se svojo kapelo; 14.30 Ljudska univerza: Denar (konoviter ekskurs); 14.50 Glasbene slike; 15.10-15.30 Koncert violista Gusta Capponeja; pri klavirju Pavel Šivic; 18.00 Pogovor s pionirji; 18.20 Glasbena medija; 18.25 Ludvig van Beethoven: Simfonija št. 4; 19.15 Poje Slovenski vokalni kvintet; 19.35 Zabavna glasba; 20. Politični komentar Radia Beograd; 20.15 Prenos simfoničnega koncerta orkestra Slovenske filharmonije, dirigent Karlo Zechel, sodobna pianistka Velta Valt (prenos iz Uniole); 22.30 Za ples in razvedrilo; 22.55 Zaključek oddaje.

VI. BRUNISKO SEDLO. - TARTARIN PADE NIHLISTOM V ROKE. - IZGINE LASKI TENORIST IN V AVINJONU IZDELANA VRV. - NOVI ČINI LOVCA NA CEPICE. - POK! POK!

»Uzdopite... prs, prs! - Kam vraga naj vstopim? vse je polno... Saj me nikjer ne marajo!...«

Bilo je na skrajnem koncu Strikantonskega jezera, na tistem vzhnem, kakor delica preproten obrežju Alpna, kjer se poštni vozovi postrojijo v vrsto in sprejemajo potnike, ki stopijo s parnika, da jih prepeljejo preko Brüniga.

Ze od jutra je padal droban in pronicav dež, in doblj Tartarin, ki se je zapletal v svojo opremo in so ga dragali poštni uslužbenci in cariniki, je tekal, glasan in naplen kakor godec totkar na naših letnih sejnih, ki sproži z vsakim gibom triangel, velik boben, kraguljčke, cimbele. Ob

»Kaj potem? Izgubljen sem! Zagode Tartarin; nato primne tovaršja za roko: »Svetujte mi, Gonzaga.«

Bompad malo pomislil in mu pove narct. Drugo jutro navezgodaj naj odide, se prepelje preko jezera, preide sedlo Brünig in naj prespi noč v Interlakenu. Naslednji dan na Grindelwald in Malo Scheideck. Nato pa na Jungfrau! Ko bo to opravljeno, pa nemudoma, na vrat na nos v Taraskon!

»Jutri jo udarim, Gonzaga...« izjavi moško junak, hkrati pa pogleda v strahu na skrivnostno obzorje, ki ga zakriva temna noč, na jezero, ki mu je podoba, da skriva zanj vsa izdajstva v ledeni tišini bledih odsevo.

»Vidite, jaz sem postal poštni sprevodnik, rdec dolgin v uradni suknji in ploščati čepici, odpre s silo vrata na pol pokrite kočije, porine vanjo Tartarina in ga dvigne kakor zavitek, nato pa veličasno obstane pred blatnikom in iztegne roko za napitnico.

Ponizjan in besen na ljudi v vozu, ki so ga sprejeli manu militari, se je delal Tartarin, kakor da jih sploh ne pogleda, vtaknil denarnico v žep, spustil cepin nejevoljno in robato kraj sebe, kakor da se je pripeljal s parnim colnom iz Dovra v Calais.«

»V vseh štirih jezikih: Napreji! »Latinski: z oboženo silo. »Angleško: pristanišče Dover stoji nasproti francoske-mu Calaisu (izg.: Kaleju) ob Kanalu. Pisatelj cika na angleško robotost.

»Dober dan, gospod...« ga nagovoril nežen glas, kate-rega je že slisal. Pogleda kvisku in obstane osupel in prestrašen pred zalim, okroglim in rožnatim obličjem Sonje, sedeče mu nasproti pod kočijim nadstreskom, kamor se je zaklonil tudi visok, v šale in odeje zav mladenič, ki se mu je videlo samo mrtvaškobelo čelo z nekaj kodrkov, pozlačenih kakor oporice njegovih naočnikov za kratkovidne; bil je brez dvoma brat. Spremljala ju je še tretja oseba, katero je Tartarin le predobro poznal, namreč požigalec cesarske palače Manilov.

Sonja, Manilov, prava past! Zdal, tam gori na strmim in z brezni obdanem Britniškem sedlu, izpolne pretjno. V bliskovitem strahu, ki nam pokaže nevarnost do dna, se junak že vidi iztegnjenega na dnu globeli po kamenju, pa zopet bingljajočega na najvišji hrastovi veji. Naj zbeži? Kam, kako? Ze zatrobi rog, zovovi se zamajajo in zapovrstijo odrinejo; ob vratih ponuja cela tropa paglavcev šopke planink, Tartarin je ob pamet; ima ga, da bi ne čakal, marveč kar napadel in odrobil kraj njega sedečemu kozaku z gorsko palico glavo; ko malo razmisli, spozna, da je pametneje, če tega ne stori. Ti ljudje bi poskusili napad očitveno bolj dafec tam, kje na samem; in mogoče jo bo še utegnil prej pobrisati, Sicer se mu pa njih namere niso več zdele tako zlobnotne. Sonja se mu je z lepimi, turkiznimi očmi sladko smehljala, visoki, blede mladenič si ga je prizadelo odgledavo in zdaj občutno melleji Manilov se mu je vljudno umaknil, da je mogel postaviti med oba nahrbtnik. So mar prečitali v rigikulmski hotelski knjigi slavno ime Tartarin in spoznali zmahovno... Hotel se je o tem prepričati in se po domače in lahkoverno pozvel:

»Preščene sem, da sem naletel na vas, lepa golička... dovolite mi samo, da se predstavim... se ne veste, s kom imate opravka, dočim vem jaz točno, kdo ste. - Pst! naredi še kar naprej se nasimhajčo Sonjina in mu pokaže s koncem švedske rokavice na prostor poleg sprevodnika, kjer je sedel tenorist z mansetami in drugi mladi Rus, oba smejoča se, po laško govoreča in spravljena pod istim dežnikom.

Videč policista poleg nihilstov, se ni Tartarin nič pomišljal:

Preskrba

MASOBA ZA MESEK DECEMBER Poverjenstvo za trgovino in preskrbo MLO v Ljubljani obvešča potrošnike in radelejalce živil, da se deli masoiba za mesec december 1949 samo se do vključno sobote 23. januarja 1950.

Odrezke z obrazom je predložiti na presojnih mesih v ponedeljek 30. t. m. Opozorjamo potrošnike, da se po navedenem roku masoiba za mesec december 1949 ne bo več delila, zato naj si jo sigurno nabavijo.

Obvestila

DELITVE ŽIVILSKIH NAKAZNIC ZA MESEK FEBRUAR 1950 ZA PODJETJA, URADE IN USTANOVE MLO LJUBLJANA

republiškega in zveznega značaja Narodna banka FLRJ, podružnica 601, Ljubljana mesto bo delila živilske nakaznice za mesec februar podjetjem, uradom in ustanovam zveznega in republiškega značaja v petek dne 27. januarja od 8 do 11.30.

Razpored delitve za lokalna podjetja in uradne poverjenike bo javljen naknadno.

Nakaznice za službena potovanja za mesec februar se bodo delile samo v dnevi 1. 2. in 3. februarja od 8-11.30, nakar povpno opozorjamo za podjetja.

Narodna banka FLRJ, podružnica 601 Ljubljana mesto

OPOROŽILO VSEM OKRAJNIM ZVEZAM KMETIJSKIH ZADRUG

Z našo okrožnico št. 523-1 z dne 6. avgusta 1949 smo vse Okrajne zveze kmetijskih zadrug kakor tudi od njih pooblašene kmetijske zadruge obvestili, da odposiljajo sproti odkupljiva semena...

Skupščina je sprejela plan za leto 1950 ter vrsto sklepov. Najvažnejši sklep, da se letalske organizacije razširijo z novimi člani, ki nimajo namena aktivno sodelovati v aeroklubih, pač pa jih ta panga zanima. Zlasti je potrebno ustanoviti letalske organizacije v kmetijskih zadrugah in na državnih posevkih.

Konec skupščine je bil izvoljen nov odbor Letalske zveze Slovenije in podeljene nagrade najboljšim klubom in posameznikom. Nagradjen je bil aeroklub »Milan Hudnik«, nadalje kolektiv konstrukcijskega biroja pri Letalski zvezi Slovenije, ter 18 posameznikov za uspešno delo v klubu, za uspele konstrukcije ter za dosežene športne uspehe.

Posivozimo vse odkupne zadruge. Iz tedenskih evidenčnih poročil, ki jih prejemanjo od OKZ je razvidno, da odkupne Kmetijske zadruge zadržujejo odkupljeno seme v svojih skladiščih in ga ne odposiljajo sproti.

POZIV vsem državnim in zasebnim podjetjem, zadrugam, uradom in ustanovam! Da bo na teritoriju mesta Ljubljane odnema dohodnina za leto 1949 (im boli reatina in pravica, so davčni komisijam nujno potrebni podatki o dohodkih, ki so jih posamezni davčni zavezanci privarnejvega sektorja dosegli v letu 1949. Zato se - skladno z določili čl. 45 urede o dohodnini LRS - pozivajo vsa državna in zasebna podjetja ter zadrug kakor tudi vsi uradi in ustanove, ki zadržujejo s podatki o prometu davčnih zavezancev privarnejvega sektorja, da jih najpozneje do 29. februarja 1950 poslijejo pristojnim rajonskim poverjenstvom za finance. Državni uradi in ustanove naj pošljejo podatke o prometu s privatnimi dohodniki in uslužbenci obrtiski v letu 1949 v obliki seznamov, ki jih je treba sestaviti po rajnih. Vsak rajon mora prejeti podatke za davčne zavezanca svojega teritorija. Isto velja tudi za vse zadruge in za vsa državna gospodarska ter privarnejva podjetja. Seznamni morajo poleg imen in priimkov vsebovati tudi točne podatke o bivališču davčnega zavezanca ter o njegovem pokliu, ker so sicer neuporabni.

Pozivimo vse, za katere velja ta poziv, da v interesu skrupnosti pomagajo ljudski oblasti pri odmeri davka za leto 1949 in se temu pozivu zanesljivo odzovejo do odredjenega roka.

Poverjenstvo za finance pri IO MLO v Ljubljani

OPOROŽILO

Hotel Union v Ljubljani bo v času od 24. januarja do 6. februarja v celoti zaseden po udeležencih raznih prireditelj. Prosimo ustanove, organizacije, dirkebniki in uslužbence, da se vnaprejšnje pri odredjenih službenih potovanjih v Ljubljano. - Ob tej priliki nujno opozorjamo zainteresirane forume, da organizirajo prireditelje in sklicujejo sestanke v Ljubljani z večjim številom udeležencev šele potem, ko so si zagotovili možnost za mestitve udeležencev predložitih obratih Ljubljane. - Komite za turizem in gostinstvo pri Vladi LRS

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM

Zveza potrošniških zadrug za Glavno mesto Ljubljana z o. i. v Ljubljani je do sklepu obnega zborna z dne 23. dec. 1949 prešla v likvidacijo. Pozivajo se vsi upniki, da v roku enega meseca po objavi tretjega poziva v Uradnem listu LRS prijavijo svoje terjatve. - Pozneje dosepele terjatve se ne bodo uštelevale. Prav tako se pozivajo vsi dolžniki, da do navedenega roka poravnajo svoje obveznosti. Vzemite po tem roku se bodo vse obveznosti prisilno izterale. - Likvidacijski odbor

POZIV!

Podjetja za rejo prasičev v Ljubljani, Novem mestu, Celju, Mariboru in Slatini Radenci (Petarinci) vabijo vse svoje upnike, naj do 5. februarja 1950 prijavijo svoje terjatve in predložijo zadavne fakture. - Poznejših prijav podjetja ne bodo upoštevali. 361-I

GLEDALISCE

DRAMA Cetrtek, 26., ob 19.30: Shakespeare: Kralj Lear. Zaključena predst. za sindikate. Petek, 27., ob 20: Miller: Vsi moji sinovi. Zaključena predstava za sindikat univerze. Sobota, 28., ob 20: Cankar: Za narodov blagor. Zaključena predstava za LMS. Nedelja, 29., ob 14: Cankar: Za narodov blagor. Zveze. ob 20: Calderon: Dama-škrat. Izven.

V začetku februarja bo v ljubljanski Drami ob zaključku zimskega semestra prva letošnja javna produkcija Akademije za igralno umetnost v obliki celovečerne predstave troh Mollierovih eno-aktov. Kritika soča za žene, Improvizirani v Versaju in Sranarel ali Namisljeni rognosose - vse v prevodu Josipa Vidmarja. - Igrajo uslužbenci IV. letnika Akademije za igralno umetnost, razred rednega profesorja Ivana Levčarja. Režiserka asistenta: diplomantke režije Babina Barvočičeva - Kostumi: Mila Jarčeva. Scena: Vladimir Zedrninski. Glasba L. M. Skrijanc.

Petek, 27., ob 20: Hrišič: Ohridska legenda Zaključena predstava za LSM. Sobota, 28., ob 20.30: Igrajo folklornih skupin Ljudske prosvete. Zaključena predstava za delegate II. kongresa Ljudske prosvete. Nedelja, 29., ob 20.30: Bizet: Carmen. - Gostovanje Melanje Bugarnovičeve za LSM. Ivana Franca. Zaključena predstava za delegate II. kongresa Ljudske prosvete.

SINDIKALNO GLEDALIŠCE JESENICE Sobota, 28. jan., ob 17: Dickens: Čvrček za pečko. Gostovanje v Domu kulture na Dvorjem. 19.30: Dickens: Čvrček za pečko. Gostovanje v Domu kulture na Dvorjem. Nedelja, 29. jan., ob 14.30: Dickens: Čvrček za pečko. Gostovanje v Dvorjem. Predstava v korist Zveze borecv NOV mesta Jesenice. Zveze z vlaki uzgodne.

KUD IVAN ROB Cetrtek, 26. jan., ob 20: Mira Pucova: »Svet brez sovraštva«. - V Domu kulture v Hrenovih ulici. Sobota, 28. jan., ob 20: Mira Pucova: »Svet brez sovraštva«. - V Domu kulture v Hrenovih ulici. Nedelja, 29. jan., ob 20: Mira Pucova: »Svet brez sovraštva«. Gostovanje v Mostah v Hrenovih ulici. V počastitev II. kongresa LPS. 246-n

KUD FRAN LEVSTIK LJUBLJANA-VIČ Sobota, 28. jan., ob 20: Fran Levstik: Fran Aleš; »Martin Krpan«. Režija Pavle Borštnik. scena prof. Eda Deržaj. Nedelja, 29. jan., ob 16: Fran Levstik, Fran Aleš; »Martin Krpan«. (devetč.) 249-n

Mali oglasi

RAZNASALCA-KO aglinega in vest, nede sprejme podružnica Slov. poročevalca v Trbovljah. 428-A KOMUR je kaj znanega o usodi mojega sina Kogelja Jozeka, (partizansko ime Vstopil je na v. parizanu 19. pade 10. aprila 1942 kot vodja kurirske cete v kočevskih hrbih ter bil v Kočevju pokopan v skupnem grobu. Njegova žena pa je kot partizanka padla v Dolomitih julija ali avgusta 1942. Vse stroške povrnem. 541-14

NA PETERSKEM nasipu do Zmajeve, ga mostu zgubljeno denarnico z dokumenti vrniti eventualno brez denarja, ki je postal moj. SREBJE ključni naš obročki izgubljeni v soboto, vrniti proti nagradi na ogl. odd. 537-14

KUPIMO hladino omaro na elektr. čen tok. Ponudbe na upravo Slov. zap. pod Tovarna. 525-6

ZA PEPESNO URO (zgornji del), izgublili 20. januarja od Gospodstvske kaste do doma Bezenšek, Zeljarska ulica, št. 6. 528-14

ZAMENJAM stirsobno stanovanje v Kranju za dvo in pol sobno v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. pod T. 530-14

DNE 4. januarja izgubljen avtomobil Englebert 9.00x20 na relaciji Ljubljana Celje, vrniti proti nagradi S.A.P. Celje. 530-14

NAJDIŠTELJA sopa ključev, izgubljenih v Celju, prosimo, da iste odda proti nagradi 500 din vrne na podružnico S.P. Celje. 531-14

TEMNO RJAVA BOA (krznen ovratnik) je bil izgubljen 21. januarja od Gregorčičeve do ceste na Rupo - Kranj. Pošten najditelj naj jo proti nagradi 500 din vrne na podružnico S.P. Celje. 532-14

1000 DIN NAGRADE dam onemu, ki mi vrne nalivno pero, izgubljeno v nedeljo. Naslov v ogl. odd. 535-14

KAVC, klavir, biljard, bidermeyer pisalni mizo in garnituro, predalno omaro, svetlo spalnico, klubsko garnituro, večjo mizo z javorjevo ploščo, kredenco za menzo ali mlekarni, knjižno omarico, manjše mize, porcelan in steklo ugodno proda »Umetnina«. Ljubljana, Vegova 10. 525-6

CENTRALNA LJUDSKA UNIVERZA

Petek, 27. januarja ob 20 v Mali filhar. monični dvorani, Kogrečev trg. Miroslav Zel: Zvijezdeni svet. Predavanje bo spremljal film. Vabimo vas na izredno zanimivo predavanje. 223-n

ZAMENJAMO dva tritonska tovorna avtomobila za 5-7 tonskega, uporabnega za prevoz hlodovine. Podjetje za sečno lesa, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 13. 566-8

ZAMENJAMO stirsedežni osebni avtomobil Adler, generalno popravilni, za dobro ohranjenega Jeopa. - Podjetje za sečno lesa, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 13. 567-7

DNE 25. januarja dopoldan sem izgubil iz avtomobila suknjo od Berda do Ljubljane. Postenega najditelja prosim, da jo odda v Naprozi na Vico (Novak) ali tamkaj sproči na ime Peklenk. 569-14

TOVARŠICA, ki je od 14. decembra dalje odšla iz porodnišnice s črtnimi sporniki in nizkimi modrici, ki nista bila prava, naj se takoj oglasi v porodnišnici. 570-14

VLJUJNO prosim tok. Ano Izlazar bivšo restavratorko pri Bestic, da javi svoj naslov nujno na naslov: Ivan Franca. Zaključena predstava za delegate II. kongresa Ljudske prosvete. 571-0

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POZABljena je bila aktovka s soršniškimi potrebami na tovarnem vnanje v Ljubljani, za istotakega ali 3-sobno v Beogradu. Naslov: Dimič Obrad, Poljana 26. St. Vid, Ljubljana. 561-0

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POZABljena je bila aktovka s soršniškimi potrebami na tovarnem vnanje v Ljubljani, za istotakega ali 3-sobno v Beogradu. Naslov: Dimič Obrad, Poljana 26. St. Vid, Ljubljana. 561-0

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14

POSTENEGA najditelja listnice z dokumenti na ime Mole Jože, prosim, da proti nagradi vrne ali sproči naslov Rudnik 48. 562-14